

GLAS GORENJSKE

UREJA UREDNIŠKI ODBOR / ODGOVORNI UREDNIK SLAVKO BEZNIK / UREDNIŠTVO IN UPRAVA: KRANJ, SAVSKI BREG 2; TELEFON 475; TEKOČI RAČUN PRI NB KRANJ-OKOLICA ST. 624-127 / IZHAJA VSAKO SOBOTO / LETNA NAROČNINA 400 DIN, POLLETNA 200 DIN, ČETRTLETNA 100 DIN, MESEČNA 35 DIN / POSAMEZNA ŠTEVILKA STANE 8 DINARJEV

Kakšni naj bodo novi odbori Socialistične zveze

V kranjskem okraju so se že začele pripravne na volitve vaških in občinskih odborov Socialistične zveze. Večer za večerom se sestaneta zdaj ta zdaj oni občinski odbor, ki povabi tudi vaške odbornike. To naj bi bil kratek dogovor, kako naj se lotimo dela, kakšen naj bo duh priprav in podobno. Ne bojmo se zamujati z razčlenjevanjem nove vloge Socialistične zveze, saj je bilo o tem že dosti povedanega. Memimo pa, da ne bo odveč, če spregovorimo o nekaterih vprašanjih, ki so že ob prvih razpravah povzročila različna naziranja. Tukaj v prvi vrsti mislimo na sestav novih odborov.

Neštete izkušnje, zlasti pa domače (iz kranjskega okraja), nas prepričujejo, da smo doslej delali načelno napako. Več ali manj vsi naši odbori so bili doslej sestavljeni po tako imenovanem teritorialnem načelu, se pravi vsaka vas, sleherni kraj naj ima v odboru svojega zastopnika. Ta želja, včasih tudi zahteva prizadevati, ni še sama po sebi napačna. Želili smo za tem, da v odboru najdejo svojega glasnika, ka člani sleherne osnovne organizacije, odnosno vasi. Toda, žal, ta težnja ni ostala brez nezaželjenih posledic. Taksi odbori so čisto čisto le životarili, ker se odborniki niso mogli nikoli zbrati, bolj točno povedano, nihče se ni pomujal, da jih zbere, ker bi jih moral iskati po različnih vaseh. In ne samo to! Teritorialni princip je bilo težko, dostikrat pa tudi nemogoče, vskladiti s principom: najboljši naj bodo v vodstvu. Kajti kje je rečeno, da ima vsaka vas tudi vsaj enega od najboljših v občini. Čeprav je bolj malo verjetno, toda možno je tudi, da so vsi najboljši slučajno le v eni ali dveh vaseh. Podobno velja, se v manjši meri, za vaške odbore.

Po treznem premisleku bo moral vsakdo priznati, da s teritorialnim načelom ne moremo biti zadovoljni, še posebej danes, ko SZDL postaja osnovna in odločilna politična sila, ki bo nosila levji del bremena izgradnje socialistične družbe. Življenje in delo zahtevala izkušene, predane in ugledne ljudi: v novih odborih, ki bodo imeli vpliv na članstvo in hkrati njegovo zaupanje. Težavnost dela novih odborov se še stopnjuje spriču vse večje samostojnosti, ki so jo dobile osnovne organizacije in s tem vaški odbori. Res najboljši ljudje bodo morali biti v odborih in kar največ iznajdljivosti in marljivosti bodo morali pokazati, če naj svojo osnovno organizacijo spremenijo v resnični vse-ljudski parlament, ki bo, da se tako izrazimo, gospodaril in vladal na svojem področju. Skratka, ne potrebujemo več odborov zastopnikov različnih vasi (še manj pa zastopnikov različnih organizacij), temveč resnično odbranice med najboljšimi. Potrebni so nam politični štabi!

Hkrati s tem pa moramo omeniti še eno napako, ki smo jo zelo pogosto storili. Mnogi so bili mnenja, da frontni odbor ne bo popoln, če v njem ne bo zastopnikov oblasti. Spriču vloge, ki jo ima SZDL, pa je to povsem zmotno. (Odbori Socialistične zveze, kot vsalca organizacija, morajo pomagati organom oblasti, obenem pa jih (kar je dostikrat še bolj potrebno!) nadzirati. Nadzirati jih morajo, kako spoštujejo voljo ljudstva, zakone, demokracijska načela, pomagati jim morajo s kritiko, da se znebijo napak, opozarjati na različne probleme, ki so jih morebiti prezrli itd. In kako

naj SZDL ali njen odbor nadzira, če bodo v njenem vodstvu ali v njegovi sredi zastopniki oblasti. V takem odboru se bo nujno vgnezdila familiarnost ali pa bodo z delom ljudskega odbora vsaj soglašali. Ta odbor SZDL bo zgrešil svoj namen, ker bo prišel pod vpliv organa oblasti in izgubil samostojnost. Nasprotno, pa naj ob tej priložnosti poudarimo, da morajo komunisti z veseljem prijeti za delo v odborih, če jim bo izkazano zaupanje. Nič več izmikanja delu v SZDL, kot je to prej veljalo za delo v Fronti. Komunisti naj si v njej poiščejo to rjšče političnega udejstvovanja — je sklep VI. kongresa ZKJ.

Novi statut SZDL predvideva nadzorne odbore tudi pri vaških odborih. Mnogim ne gre v glavo. Menjajo so, da zadostuje nadzorni odbor pri občini in da naj le-ta nadzira tudi delo vaških odborov. To je povsem nasprotno duhu novega statuta, ki daje osnovnim organizacijam popolno samostojnost. Kaj bi ostalo od te samostojnosti vaških odborov, če bi v njih delo posegel občinski nadzorni odbor ki ima po statutu precejšnja pooblastila. Mnogi namreč menijo, da nadzorni odbor nadzira le blagajno, odtod tudi stališče, ki smo ga zgoraj omenili. V nadzornih odborih morajo biti najboljši in najzrelejši ljudje, ker je njihov naloga kontrolirati vse delo odbora!

Zaradi vsega tega je treba dobro razmisliti o ljudeh, ki naj bi bili izvoljeni. To razmišljanje pa naj se ne izrodi v pripravljanje kandidatne liste za zaprtimi vrati, ki bi jo potem nekdo predlagal na sestanku SZDL in silil v ljudi, da jo izglasujejo. Treba se je pogovoriti kdo naj bi kandidiral, toda pogovoriti se je treba z ljudmi, s člani Socialistične zveze. Če vaški ali občinski odbor predvidi kandidata, kaj misli o teh kandidatih. Vsak predlog je treba utemeljiti in ljudi prepričati, da je izbira pravilna. Prepričati pa jih bo mogoče, če bodo zasluženje in sposobnosti kandidata na isti višini kot njegov ugled. Skozi javno agitacijo pred volitvami se je treba boriti za kandidate; ustvariti je treba javno mnenje. Računati je pač treba, da smo se lahko tudi zmotili v izbiri.

O zavarovanju naročnikov

Iz pisem in osebnega povpraševanja na uredništvu vidimo, da nekaterim našim bralcem še ni popolnoma jasen način kolektivnega zavarovanja. Zato objavljamo osnovna načela, na katerih tako nezgodno zavarovanje temelji.

Vsi naročniki našega lista, ki redno plačujejo naročnino, so nezgodno zavarovani od 1. maja letos dalje. Torej, če se je nesreča (ali smrt) zgodila pred 1. majem (pa čeprav po nesrečene trpi posledice ne zgodijo tudi v maju in pozneje), zavarovanje oz. izplačilo premije še ne pride v poštev. Kot reden plačnik se šteje naročnik, ki do vsakega 15. v mesecu poravnava naročnino za tekoči mesec. Če se nesreča zgodi pred 15. v mesecu in za tisti mesec naročnina še ni poravnana, zavarovanje kljub temu velja, toda samo pod pogojem, da je bila naročnina poravnana za pretekli mesec. Za datum vplačila naročnine se smatra datum vpisa v blagajniški dnevnik, če je bila naročnina

ŠE DOLGO NAM ŽIVI TITO DRAGI

Corenjsko prebivalstvo čestita Predsedniku republike k rojstnemu dnevu

V ponedeljek, 25. maja, bo preteklo 61. let, odkar se je v majhni vasi Kumrovcu, blizu Zagreba, rodil Josip Broz. Ze v mladih letih je kot dela-

lokalnih štafetnih palic z vse Gorenjske je na poti v Beograd. Po vaseh in mestih, kjer so potekale štafetne proge, je ljudstvo toplo pozdravljalo no-

silce palic in jim naročalo, naj pozdravijo maršala.

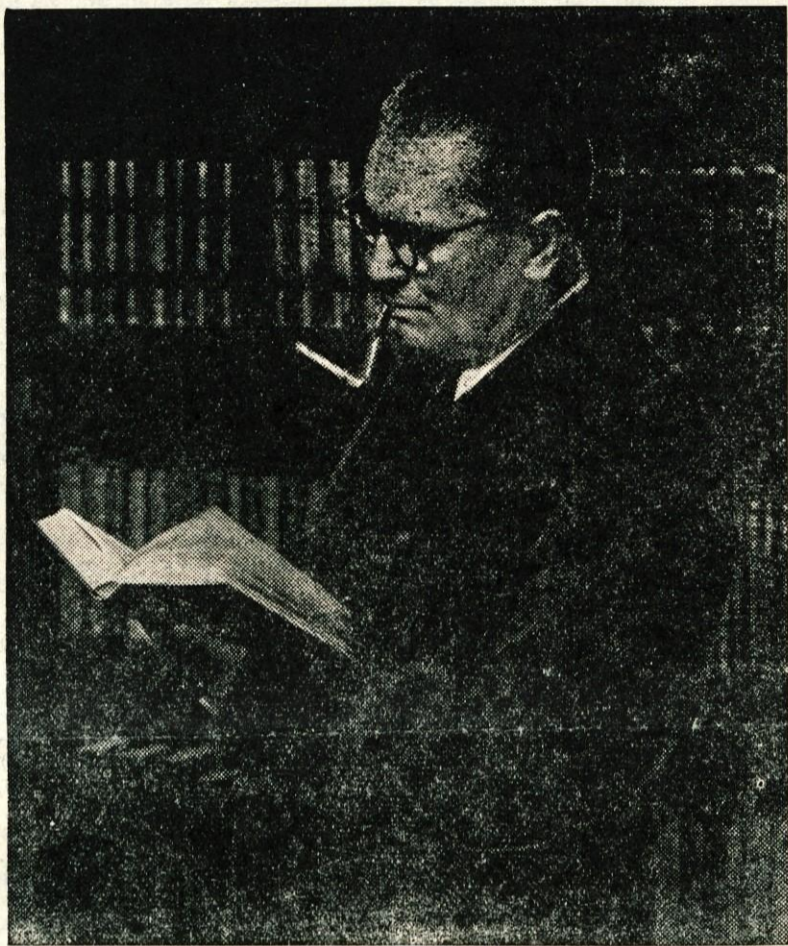
V torek, 19. maja, se je spustila z vrha Triglava, slovenska republiška štafeta. Spre-

jem te štafete na Jesenicah, pri Radovljici, v Kranju, Medvodah (kjer so prevzeli štafetne palice nosilci iz ljubljanskega okoliškega okraja), do Ljubljane, se je povsod spremenil v mogočno manifestacijo ljubezni do Tita.

Množica Jeseničanov, predvsem mladine, je sprejela štafeto 19. maja malo pred polnočjo. V Kranju je republiška štafeta (skupno z lokalnimi) prispela ob 14.35. Pred Sindikalnim domom so jo sprejeli predstavniki Okrajnega ljudskega odbora, Ljudskega odbora mestne občine Kranj, »Partizana«, gasilcev in JLA. Ob tej priliki so govorili: predsednik LOMO tov. Vinko Hafner, predsednik okrajnega odbora »Partizana« tov. Ogorelec, podpolkovnik tov. Glumpak, Edvard Resman v imenu kranjskih delavcev in tov. Viktor Bizjak v imenu Okrajne gasilske zveze.

Na meji med kranjskim in ljubljanskim okoliškim okrajem v Medvodah, so sprejeli štafeto predstavniki Okrajnega ljudskega odbora Ljubljana-okolica s tov. predsednikom Volčem na čelu, predstavniki »Partizana«, zastopniki Okrajnega ljudskega odbora Kranj, predstavniki Ljudskega odbora občine Medvode, zastopniki množičnih organizacij in društva, šolska mladina in velika okoliškega prebivalstva.

Iz vseh krajev Jugoslavije, iz Djevdžije, Subotice, z našega Jadrana, od vsepovsod hito k tov. Titu štafetne palice z najlepšimi in najiskrennejšimi čestitkami vsega jugoslovanskega ljudstva.

Ljudska skupščina je sprejela nov agrarni zakon

PROTI IZKORIŠČANJU NA VASI

V radovljiškem in kranjskem okraju je skupno 126 kmečkih gospodarstev z nad 10 ha obdelovalne zemlje — V splošno ljudsko premoženje bo prišlo na osnovi zakona približno 272 ha zemlje

Zakon o zemljiškem maksimumu pomeni nedvomno močan prispevek k utrditvi socialističnih odnosov na naši vasi. Zemljo tistemu, ki jo obdeluje, hkrati pa prepričati vsakršno izkoriščanje revnejših kmetov s strani bogatih, sta dva bistvena cilja, katera zakon zasleduje. Po reorganizaciji kmetijskih delovnih zadrug — ob kateri so mnogi zlonamerneži in kratkovidneži govorili, da pomeni polom v socialistični preobrazbi naše vasi — se je namreč pojavil precej velik problem, kaj bo s siromašnim kmečkim prebivalstvom, ki mu je bilo v kmetijskih delovnih zadrugah zajamčeno dostojno življenje, ki pa ga je po razpustu zadrug začel izkoriščati vaški bogataš.

Na Gorenjskem ta problem sicer ni tako pereč kot po nekaterih drugih okrajih v Sloveniji (ptujski, mariborski, soboški), oz. v nekaterih drugih pokrajinah v Jugoslaviji (Vojvodina), vendar se tudi po naših vaseh prenekaterikrat pojavljajo pri velikih kmetih težnje po izkoriščanju ekonomsko šibkejših. Če bi takse poizkuse tolerirali, potem bi nujno prišlo do obubožanja manjših kmetov, ki bi bilo toliko huje posebno zato, ker naša industrija ne raste tako hitro, da bi mogla zaposliti vso na ta način dobljeno odvisno delovno silo; na drugi strani pa bi se razmahnili redki bogatini. Socializem pa ne bi bil socializem, če ne bi ščitil našega delovnega kmeta pred podobnimi pojavi.

Mnogi si nov zakon napačno tolmačijo, so pa tudi taki, ki zlonamerno širijo neresnične vesti, med drugim, da bo odvezeta večjim kmetom tudi neobdelovalna zemlja, da je odvzem obdelovalne zemlje nad 10 ha samo prvi korak k postopni razlastitvi vse zemlje itd. Seveda je to govoricenje popolnoma izmišljeno, saj bi bilo v nasprotju z osnovnimi, zgoraj opisanimi, cilji, ki jih s tem zakonom nameravamo doseči.

Po zakonu bodo odkupljene od posameznih kmečkih gospodarstev samo tiste površine obdelovalne zemlje nad 10 ha. Za posamezno kmečko gospodarstvo pa se smatra zemlja vseh članov skupnega gospodarstva. Za obdelovalno površino veljajo njive, vrtovi, sadovnjaki, vinogradi in travniki, ne pridejo pa v poštev košamine (enkratna sečnja in pašja), pašniki in gozdovi. Odkupna cena za ha zemljišča se bo gibala (zavisi od klasifikacije zemljišča) od 30.000 do približno 100.000 dinarjev. Odplačevala se bo lastnikom odvzeta zemlja v letnih obrokih, tako da bo izplačana najkasneje v 20 letih.

Republiški Izvršni svet bo dobil pooblastilo, da v posameznih primerih odstopi od predvidenega maksimuma navzgor do 15 ha. Predvsem v primeru družinskih zadrug, toda samo tam, kjer so družinske zadruge v navadi in v primeru, če bo šlo za zemljo slabše kvalitete (zaradi hribovitosti ipd.).

Na ta način dobljena zemlja bo postala splošno ljudsko premoženje, ki ga bodo upravljali Okrajni ljudski odbori, uporabljal pa različne kmetijske organizacije, bodisi delovne zadruge, kmetijska podjetja, posamezni kmetje, v gotovih primerih pa tudi bivši lastniki te zemlje. Od bivših lastnikov se odkupljena zemlja lahko prenese na katerokoli kmetijsko organizacijo (Nadaljevanje na 3. strani)

Kongres na Bledu

Pretekli teden je zasedal na Bledu III. kongres oftalmologov-zdravnikov za očne bolezni Jugoslavije, kateremu je prisostvovalo okoli 70 delegatov in gostov.

Kongres je začel predsednik zveznega odbora oftalmologov dr. Leopold Ješe. Ko so delegati z enominutnim molkom počastili spomin pokojnega Borisa Kidriča, so pozdravili kongres v imenu sveta za ljudsko zdravstvo in socialno politiko LRS dr. Ravnihar, v imenu zdravniških društev LRS dr. Novak, v imenu GO Zveze slepih dr. Novakovičeva, predsednik mestne občine Bled tov. Kapus in drugi.

Zdravniki so razpravljali o vseh problemih svoje zdravstvene panoge. Sprejeli so tudi ustrezne zaključke in izdelali nov zvezni odbor oftalmologov.

Med kongresom so si delegati ogledali znamenitosti Bleda in okolice.

RAZGOVOR Z GORENJSKIMI DUHOVNIKI

o osnutku zakona o verskih skupnostih

Zadnje dni smo obiskali vrsto gorenjskih duhovnikov, — med njimi tudi gg. Sekovaniča iz Radovljice, Gregorčiča iz Tržiča, Vovka z Jezerskega, Kranjca iz Križev, Šavlija iz Gorenje vasi ter Vavpetiča iz Senčurja. (Nekaterih imen ne objavljamo na njih izrecno prošnjo!). Povpraševali smo jih po njih mnenju o osnutku novega zakona o verskih skupnostih in kako sodijo o vzrokih prekinitve pogajanj med predstavnicami oblasti in katoliško cerkve. Njih sodbe so bile več ali manj enake, tako da ne bomo poročali o vsakem posebej.

Zlasti edini so bili v mnenju, da osnutek zakona predstavlja sigurno osnovo za urejanje odnosov med cerkvo in oblastjo, da daje zadostne garancije za svobodno izpovedovanje verskih čustev. Morda bo praksa rodila potrebo, da se neha tera njegova določila še precizirajo, vendar to možnost predvideva že sam osnutek ter zato pravi, da lahko izvršni sveti republik izdajajo podrobna navodila za njegovo izvajanje. Skratka, vsi so bili mnenja, da je osnutek pomemben korak za ureditev odnosov. Vsi so izjavili, da jih je razočarala vest o prekinitvi po-

gajanj, saj so si globoko želeli in tudi trdno upali, da bo končno prišlo do sožitja, ki je nujno in neizogibno. Čeprav so nekateri dejali, da o vzrokih prekinitve ne morejo soditi, ker so premalo poučeni o pogajanjih, so vendar vsi enotno izjavljali, da se jim zahteve predstavnikov katoliške cerkve nerazumljive, ker ustavna določila o ločitvi cerkve od države v ničemer ne omejujejo svobode vernikov. V tem pogledu je najbolj zanimiva izjava, ki jo je dal g. Šavli. Le-ta je dejal: »Lepo bi bilo, če bi predstavniki katoliške cerkve pogajanjih dali svoje pripombe k osnutku zakona, od katerega je vsa javnost toliko pričakovala, ne pa da so vpletli druga vprašanja, ki ne zadevajo zakona o verskih skupnostih.« Duhovnikom je nerazumljivo, zakaj so škofje zahtevali od države pravic, ki jih katoliška cerkev nima niti v večini zapadnih držav. V kolikor so to storili na zahtevo Vatikana, tedaj, menijo, je treba to pripisati dejstvu, da je Vatikan napačno poučen o jugoslovanskih razmerah po zaslugah emigracije. Vendar, pravijo, niso izgubili upanja, da bodo v bližnji bodočnosti uspeli doseči sporazum, posebno v Sloveniji, ker je to nujnost, ki jo zahteva bodočnost naše domovine. G. Šavli je celo predlagal, naj bi se duhovniki po sprejetju zakona sestali na okrajnih centrih in se pogovorili o njegovem sprovanju.

Na koncu naj dodamo še okrajšno izjavo, ki nam jo je dal g. Sekovanič, predsednik Pokrajinskega odbora CMD za Gorenjsko: »Z žalostjo smo vzeli na znanje prekinitve pogajanj. Naše mnenje je, da se Vatikan ne more vzdržati v razmere naše mlade države; najbolj pač zaradi napačnega tolmačenja izseljenjskih duhovnikov. Novi osnutek zakona je bil popravljen v toliko, da nam sedaj še bolj zagotavlja popolno versko svobodo. Z veseljem smo vsi opazili, da so bile upoštevane vse pripombe, ki jih je po tehtnih preudarkih predlagalo Cirilmetodijsko društvo. Kljub prekinitvi gleda večina naših duhovnikov optimistično na možnost nadaljnjih pogajanj.«

V četrtek je bila v Kranju prijateljska nogometna tekma **KOROTAN: ODRED** ki se je končala z rezultatom **4:2**

Novi osnutek zakona je bil popravljen v toliko, da nam sedaj še bolj zagotavlja popolno versko svobodo. Z veseljem smo vsi opazili, da so bile upoštevane vse pripombe, ki jih je po tehtnih preudarkih predlagalo Cirilmetodijsko društvo. Kljub prekinitvi gleda večina naših duhovnikov optimistično na možnost nadaljnjih pogajanj.

V četrtek je bila v Kranju prijateljska nogometna tekma **KOROTAN: ODRED** ki se je končala z rezultatom **4:2**

Glas naših bralcev

DOVOLJ JE MALOMARNOSTI

Tovariš urednik!
Ni dolgo, kar me je pot zanesla na Okrajni odbor Socialistične zveze v Radovljici. Povprašal sem to in ono, nazadnje pa je beseda nanesla tudi na članarino. Ob tem, kar sem slišal, menim, da ne bi bilo napak tudi nekaj napisati. Odbori osnovnih organizacij SZDL večinoma pobirajo članarino pri svojih članih, jo pa sila neredno odvajajo na okraj. Prav tako je tudi s tistimi občinskimi odbori, ki zbirajo članarino. Se je 20% osnovnih organizacij, ki niti še nimajo računskih knjžic. Poglejmo nekaj podatkov:

Češnjica v Bohinju že od aprila lanskega leta ni odvedla niti dinarja članarine na okraj. Osnovne organizacije Doslovče, Breznica (občina Žirovnica), Hraše (Radovljica), Jereka (Bohinj), Lancovo (Radovljica), Laze (Gorje) itd. za lani sploh še niso odvedle nobenega zneska. Za letos so okraju odvedli nekaj članarine le obč. odbori Mojstrana, Bled, Bohinjska Bistrica in le še nekaj drugih. Od ostalih še ni nič slišati.

Viđeti je, kakor da ti odbori mislijo, da gre le za zbiranje finančnih sredstev in prav nič več. V mojih očeh pa pomeni članarina tudi nekaj več. Pri zbiranju članarine tudi očenjemo disciplino in zavednost odbora in končno pri plačevanju tudi vsakega posameznega člana SZDL. Pa tudi če bi šlo le za zbiranje denarnih sredstev, — ali našim organizacijam morda niso potrebna? Ali ni s članarino zagotovljeno eno moteno gmetno poslovanje vseh organizacij SZDL, od najnižjih do najvišjih?

Nekateri trdijo, da zbiranje članarine ni urejeno že v samih osnovnih organizacijah. Zdi se mi, da je res tako. Kajti navaden nesmisel je trditi, da ljudje ne bi bili pripravljeni plačevati tisto nezatno mesečno članarino. To vidimo tudi iz tega, da so nekateri odbori SZDL v ostalem delu bolj zaspani, članarino pa odvajajo vestno. Po drugi strani pa nikakor ni mogoče dobiti članarine od tistih odborov, pri katerih bi pričakoval, da članarina sploh ni problem. Vse to nam kaže, da so tu pač boljše

blagajniki, ki si znajo organizirati pobiranje članarine, tam pa je dober ves odbor, blagajnik pa ne. Naj bo že kakorkoli, jasno je eno: redno odvajanje članarine je — sicer ne prva — dolžnost vsega odbora. Ves odbor se mora zanimati tudi za to vprašanje, zlasti sedaj, ko smo pred volitvami v vodstva SZDL. Predlagam, naj se še pred volitvami poberejo vse zastopane članarine. Tako bodo tudi mnogo bolj urejeni seznanjeni članstva, kar bo volitve samo olajšalo. R. O.

Zaslužijo ostro kritiko

O Kinematografskem podjetju Jesenice smo bili vajeni slišati le dobre stvari. Z vsjo požrtvovalnostjo se je trudilo, da je v letih po osvoboditvi ustanovilo tri nove kinematografe, tako da imajo Jeseničani možnost, da se vzgajajo in razvedrijo v treh kino-dvoranah in v Letnem kinu Svoboda. Mnogo sposobnosti in mnogo truda je vse to zahtevalo. Vsak Jeseničan je vesel tega razvoja, za katerega zasluži uprava Kinematografskega podjetja vse priznanje in pohvalo. Tudi v kulturnovzgojnem delu, ki ga s filmi opravlja podjetje, ni bilo dosti slišati nobene ostreje kritike. Podjetje se je trudilo tudi v tem in nabavljalo večinoma, da dobre filme. Če jih vselej ni moglo, ni bila njegova krivda, saj je odvisno prav tako kot druga kinematografska podjetja od Razfilma. V zadnjem času pa je podjetje ali morda le kak posameznik v podjetju, napravil napako, mimo katere ne mo-

remo brez ostre kritike. V nedeljo so se obiskovalci zelo začudili predfilmu, če ga smemo tako imenovati, zvrženemu iz ostankov nacističnih tednikov in filmov, ki so prikazovali nastopanje nacističnih »kulturnosecev«, združenih v organizaciji »Kraft durch Freude«, ki je imela na primer na Koroskem in v času okupacije tudi pri nas nalogo, da uniči slovensko kulturno življenje in da uresniči zapoved krvnika Raunerja: »Napravite mi Gorenjsko nemško!« Se bolj pa so se obiskovalci začudili, da je to filmsko skrupulo nastalo na Jesenicah. O umetniškem čutu »ustvarjalca« in o njegovem pojmovanju vloge filma v družbi pričajo najbolj zgovorno slike, ki jih je iz prej navedenih filmov združil v »svojo« stvaritev: nastopi skupin »Kraft durch Freude«, kabaretski nastopi, med katerimi sta dva popolna pornografska in priča družbenega razvreda v nacistični Nemčiji, prizor s povečevanjem nemškega rasizma (ples črncev pred tremi Nemci), vse tisto, s čimer so nacisti hoteli odvrti nemško ljudstvo od revolucionarnosti in stvarnosti. In to skrupulo smo morali gledati v nedeljo zvečer v Letnem kinu na Jesenicah.

Prepričani smo — če sodimo po dosedanem delu Kinematografskega podjetja Jesenice — da se je ta napaka, ki jo je s predvajanjem tega »predfilma« napravilo, zgodila se je in zato zasluži ostro kritiko, ki naj jo vzame kinematografsko podjetje na Jesenicah dobroamereno. Mislimo, da je bilo vsemu svetu nacistične kulture dovolj in da so jo tudi Jesenice občutile v polni meri na svoji koži.

M. K.

Podcenjevanje ljudi ali kaj

V soboto, 16. maja smo prišli na vrsto za fluorografski pregled pljuč tudi prebivalci Primskovega. Že nekaj dni prej smo dobili obvestila, da bo slikanje pljuč v Zadržnem domu in da se moramo slikanja udeležiti točno ob uri, naznačeni na vabilu.

Bil sem med tistimi, ki so bili povabljeni ob 7. uri. Točno ob sedmih sem bil na mestu. Do pol osme se nas je nabrala še precejšnja gruča, vendar od pregledovalne ekipe še ni bilo nikogar. Šele ob osmih so začeli prihajati prvi in nam vili malo upanja, da vendarle ne čakamo zaman.

Ko so malo čez osmo vendarle pričeli izdajati kontrol-

ne lističe za pregled, se je, seveda, ljudi kar trlo in redek je bil, ki je čakal manj kot uro, uro in pol. Povprašal sem vodjo ekipe, zakaj izdajajo vabila za sedmo uro, če začnajo s pregledi šele ob osmih, pa mi je odgovoril, da je temu kriv LO mestne občine Kranj, ki je bil zadolžen, da ljudi obvesti o času slikanja. Ko sem mu nato še pojasnil, da to pač ni pravičen odnos do ljudi in da na ta način človek samo po ne potrebnem zamuja službo, mi je odgovoril, naj se nikar ne razburjam, ker imam izostanek iz službe tako ali tako plačan. Mislim, da k temu ni potreben nikakršen komentar.

Ks

Samo še zadnje priprave

za proslavo obletnice Kokrškega odreda

Že smo poročali o sporedu proslave, ki bo 12., 13. in 14. junija v Goričah, ko se bomo spomnili ustanovitve Kokrškega odreda, tiste partizanske enote, ki je ves čas svojega obstoja pomenila eno najmočnejših udarnih pesti v boju proti okupatorju na Gorenjskem.

Prvi del svečanosti bo posvečen prekopu padlih partizanov in talcev, ki doslej še ležijo po raztresenih grobovih v gorški občini. Položeni bodo v skupno grobnico. Nad njo bo odkrit spomenik, izdelan iz svega kraškega marmorja. Osnutek in načrt zanj je napravil arhitekt ing. Edo Ravnikar. Za svoje delo ni zahteval nobenega plačila. Spomenik ima obliko spiralnega stebra in je visok 4 metre in 70 cm. Vsi stroški zanj bodo znašali 700 tisoč dinarjev. Občinski odbor Zveze borcev v Goričah je zbral vsa potrebna denarna sredstva. Občani so se odzvali vabilu in prispevali poklone. Razen ostalega, so darovali 43 kubičnih metrov lesa. Isto sta storila Občinski ljudski odbor in kmetijska zadruga.

Potekajo zadnje priprave na te velike svečanosti, kamor se bo zbralo na tisoče bivših borcev in Gorenjcev vobče. V Goričah obstaja občinski pripravljajni štab, ki si je vse delo razdelil po komisijah. Poskrbeli so za lepo okrasitev vse občine, zlasti pa še prireditvenega prostora, kulturnega doma, kjer bodo ležali na mrtvaškem odru prekopani zemeljski ostanki padlih borcev in talcev. Prostor okoli spomenika bo ves v zastavah in mlajih. V vsej občini bo postavljene njih nad sedemdeset mlajev in slavlakov. Mnoga industrijska podjetja so prispevala po-

moč v blagu in denarju, da bi bila okrasitev čimveličastnejša. Inteks, Tiskanina in Tržiška bombažna predilnica in tkalnica so darovale blago za zastave. Tovarna Triglav in Ljudski odbor mestne občine v Kranju sta obljubila denarno pomoč. Goriška mladina in organizacija AFŽ bosta spletili več kot dva tisoč vencev za okrasitev. V okviru »Maja — meseca mladosti« je goriška mladina osredotočila vse svoje delo samo na priprave na veliko obletnico. Razen vsega ostalega je obljubila, da bo na večer pred glavno proslavo kurila kresove na vrhu Storžiča, na Tolstem vrhu, Zaloški gori in drugih okoliških vrhovih.

Les za tribuno in plesišča je že že pripravljen. Prav tako je že poskrbljeno za razsvetljavo in ozvočenje. Urejena so prenočišča za 2000 gostov. Vsi, ki se bodo udeležili svečanosti, bodo naleteli na dobro organizacijo prehrane. V Goričah je že 30 paviljonov, v katerih se bo razdeljevala hrana in pijače. Vso organizacijo preskrbe in postrežbe je prevzel v svoje veče roke direktor instituta za TBC na Golniku tov. dr. Furlan.

Tečejo še zadnje priprave pri organiziranju prevoza. Prostor za parkiranje motonih vozil je že urejen. Vse dni, ko bo trajala proslava, bo v Goričah odprta informacijska pisarna. Tam bo tudi ambulanta, v stalnem stiku z rešilno postajo.

Ob 11. obletnici ustanovitve Kokrškega odreda bodo vsi prisotni borci te enote izpolnili posebne kartotečne liste, ker se niso ohranili vsi seznanjeni njeni pripadniki. Izdelane bodo tudi posebne spominske značke.

Franc Štefe - Miško ROJSTVO KOKRŠKEGA ODREDA

Ujete borce so odpeljali v Begunje. Tam so jih po strahovitem mučenju ustrelili kot talce. Tudi ta zadnji poizkus ni rodil sadov, saj borci niso izdali ničesar.

Tako je končalo svoje življenje dvanajst borcev-junakov. Živa priča je ostal le sedemnajstletni Stanko Mlakar, katerega so Nemci prav tako odpeljali v Begunje, potem

poiskal partizane, jim razkril gestapovske načrte, potem pa vzel mitraljez, sprva lahkega, ko pa mu je uspelo dobiti težkega, tudi tega, in Stanko se je skozi vse poletje maščeval za vse, dokler ni v septembru 1942. leta junaško padel po dvodnevni bitki. V nevarnosti, da ga ujamejo, se je sam ustrelil.

Ti udarci so četo močno prizadeli. Izgubila je 16 borcev, ki so vsi junaško žrtvovali svoje življenje v boju proti okupatorju in domačim izdajalcem. Padli so večinoma najboljši komunisti in SKOJ-evci. Prekaljeni so bili v mnogih borbah in spopadih. Stevilni so se borili v prvih vrstah že v stari Jugoslaviji.

Ko so se preostali borci Kokrške čete ponovno zbrali, to pot nad znano partizansko vasio Gojzd, so četo reorganizirali. Na mesto padlega komandirja Hrovata so soglasno postavili Franca Šiško-Crta. Četa je v tem času štela 30 borcev in še sprejemala nove. Med novimi so takrat prišli v četo tudi nekateri tržiški aktivisti: Srečko Perhave, sekretar mestnega komiteja Partije v Tržiču, Franc Jagodič-Krstan, Branko Djordjevič, Dušan Vogrič in drugi.

Po nekaterih akcijah pod Tržičem se je četa premaknila s področja nad Gojzdom pod Storžič. Tu je okrog 10. maja vzpostavila prvo zvezo s štabom I. grupe odredov, ki je med tem časom nastal na desni strani Save. Kurir Karel Kravcar je prinesel od štaba I. grupe odredov navodila o akcijah in načrte za nadaljnjo, še boljše organizirano borbo proti sovražniku.

Konec maja je četa odšla na večdnevne akcije v Tržič, Bistrico in na območje pod Dobroč, tja do Ljubnega. Ob vrnitvi čez Dobroč se je 2. junija ustavila pri Sv. Ani pri znanem petokolonašu Ankeletu. Tam je izvedla kazensko akcijo in tudi zajela izdajca Franca Perkota, kovača iz Poljan, ki je

zbežal tja pred partizani. V Ankeletovi gostilni je hotel prenočiti, zjutraj pa oditi s kolesom čez Karavanke v deželo Reicha, kateremu je tako zvezo služil v Poljanski dolini. Kar se ni posrečilo poljanskim partizanom, je sedaj uspelo njihovim soborcem pod Karavankami.

Od Sv. Ane je četa odšla preko puterhofske doline na Konjščico. Tam je spet naletela na Nemce. 6. junija je več tisoč

kravjimi zvonci in vztrajno tolkli s sekirami po drevesnih deblih, da bi bili čimbolj videti kot pastirji in gozdni delavci. Zvičaje se jim je seveda izjalovila. Partizani so nevarnost pravočasno opazili in se umaknili navalu. Z Nemci se je spopadla le četna patrulja.

Isti dan je bil pri Puterhofu zahrbtno napaden Srečko Perhavec, ki je odšel na teren po opravkih. Na poti skozi gozd ga

Napad na nemški avtomobil leta 1942 na Podbrezjah

Nemcev napravilo na Konjščico veliko hajko, tokrat malo drugačno, kot so bili njihovi dotrajani napadi. Čez noč so se z vseh strani prikradli v neposredno bližino vrha Konjščice, zjutraj pa so se pričeli na skrivaj približevati taborišču. Da bi četo iznenadili, so med napredovanjem zvonili s

je skrivaj obstrelil nek Kuhar, lovec tamkajšnjega veleposestnika barona Borna. Kuhar je po svojem zločinu zbežal na Korosko. Srečko je bil nevarno ranjen v vrat. Zavlekel se je v neko kočjo, tam pa so ga našli Nemci in odpeljali v Begunje. V nekaj dneh je podlegel hudi rani.

Gospodarske novice iz vse domovine

PREKOP DONAVA — TISA — DONAVA

Letošnji družbeni plan Vojvodine predvideva začetek graditve prekopa Dona — Tisa — Donava. V ta namen je predvideno 570 milijonov dinarjev. Zgradili bodo dve črpalni pri Bazdenu, uredili namakanje tri tisoč ha zemlje ter pripravili začetek obsežnejših del.

700 KM JADRANSKE AVTOSTRADE

Ze nekaj let grade ob Jadransko turistično avtomobilsko cesto, ki bo dolga 700 kilometrov. Na nekaterih odsekih je že zgrajena, letos pa bodo začeli graditi odsek med Splitom in Omišem ter Novim in Senjem. Na Hrvaškem nadaljujejo tudi z graditvijo ceste Zagreb — Karlovac — Rijeka, v kratkem pa bodo začeli graditi tudi avtomobilsko cesto Karlovac — Plitvička jezera.

GRADITEV KOKSARNE V ZENICI

»Gradis« je končal gradbeno dela na prvem delu zeniške koksarne. V dve bateriji (vsaka ima pa 39 koksnih peči), rampo za nabijalni stroj, rampo za razkladanje koks, stolp za gašenje koks, rampo za prevoz koks ter v 50 metrov visoki stolp s silosi za 2000 ton premoga so gradilci vgradili 11.000 m³ betona in 2100 ton armature. Kolektiv sedaj gradi drugi del koksarne, ki bo imel prav tako dve bateriji in ostale omenjene naprave.

PROIZVAJAMO PARNE TURBINE

Sredi leta 1949 smo začeli graditi pri Karlovcu prvo tovarno parnih turbin. Tovarna nosi ime Edvarda Kardelja in je vrsta na Balkanu. Prvega maja je začela z redno proizvodnjo. Sedaj izdeluje prve turbine za termoelektrarne v Kostolcu, Zenici, Osijeku in Slavonskem Brodu.

NOVA TOVARNA STEKLA V SKOPJU

V Skopju grade novo tovarno stekla, hkrati pa že od lani postavljajo stroje. Stekarna bo dajala letno 150 ton optičnega stekla ter 4.800 ton ravnega in upognjenega. Začela bo obratovati že koncem letošnjega leta.

Ob novem agrarnem zakonu

(Nadaljevanje s 1. strani)

samo v času med 31. oktobrom in 31. decembrom, pred oktobrom pa samo v primeru, če se lastnik zemlje s tem strinja. Lastniku zemlje se morajo v takem primeru povrniti vsi stroški, ki jih je imel pri sejanju itd.

Pri Okrajnem ljudskem odboru v Radovljici in v Kranju bosta formirani posebni 3—5 članski komisiji, ki bosta skrbeli, da se bo zakon pravilno izvajal. Da se zajamči popolna zakonitost pri izvajanju zakona, bosta za predsednika komisij imenovana predstavnika okrajnih sodišč. V kranjskem okraju se bo komisija pogovarila z vsakim kmetom, ki ima nad 10 ha obdelovalne zemlje posebej. Upoštevala bo kar se največ da, vse predloge kmetovalcev glede zemlje, ki so jo pripravljeno odstopiti.

Na Gorenjskem je po nepopolnih podatkih 126 kmečkih gospodarstev, ki imajo nad 10 hektarov obdelovalne zemlje. Od tega v kranjskem okraju 122, v radovljiškem pa 4. Skupno bo na osnovi zakona o zemljiškem maksimumu prišlo v splošno ljudsko premoženje približno 272 ha zemlje in sicer v kranjskem okraju 232 ha, v radovljiškem pa 40. V kranjskem okraju je skoraj polovica občin, ki imajo samo po eno kmečko gospodarstvo z nad 10 ha obdelovalne zemlje, ali pa takih posestev sploh nimajo. V radovljiškem okraju pa so samo tri občine (Begunje, Mošnje, Jesenice), ki imajo po eno oz. dve taki posestvi.

Jeseniška železarna razstavlja doma in v tujini

Kvaliteta izdelkov jeseniške železarne se vedno bolj približuje kvaliteti uvoženih in drago plačanih inozemskih proizvodov. Od vsepovsod prihajajo na Jesenice laskave pohvale in priznanja, celo iz inozemstva.

Da bi jeseniški železarji spoznali vsa domača in inozemska tržišča s svojimi proizvodi, je začela železarna Jesenice razstavljanje na vseh industrijskih razstavah in velesojnih, na katerih njeni strokovnjaki praktično prikazujejo uporabnost in kvaliteto produktov. V teku letošnjega leta bo železarski kolektiv sodeloval na Gorenjskem industrijskem sejmu in v Kranju od 1. do 10. avgusta, primerno in priporočljivo pa bi bilo, da bi se udele-

žili tudi Mariborskega sejma od 4. do 19. julija. Razstavljal bo še na Zagrebškem velesojmu od 12. do 27. septembra. Jeseniške proizvode bo videti izven naših meja v Solumu od 6. do 27. septembra in v Ismiru (Turčija) od 20. avgusta do 20. septembra.

Na vseh gospodarsko-industrijskih prireditvah bodo jeseniški razstavljalci sivo surovo železo, kvalitetne šivne cevi, pohištvene cevi, žebelje vseh velikosti in kvalitetne varilne žice ter elektrode za vse vrste in položaje varjenja, ki imajo že svetoven sloves. Izrednost so val — elektrode za varjenje sivnega liva, poslednji pomembnejši izdelek jeseniške železarne.

Žirovci marljivo gradijo

Leto 1953 bi lahko imenovali leto komunalnih graditev. Vse občine so se lotile najrazličnejših gradbenih del, ki naj bi izpopolnile vrzeli, nastale v kapitalističnem obdobju. Tudi to pot moramo pribiti, da je ta dejavnost omogočena s spremembami, ki že dalj časa spremljajo naše gospodarstvo. Med občinami, v katerih se je doslej najbolj odrazil naš novi gospodarski sistem, je treba omeniti tudi Žiro.

V letošnjem investicijskem programu občine Žiri stoji številka: 11 milijonov 300 tisoč. Toliko bodo Žirovci letos zazidali, za toliko bodo v enem letu povečali svoje bogastvo. Podrobneje je slika takšna: 5 milijonov jih bo stala ureditev vodovoda, dograditev šole v Zireh 2 in pol milijona, šola v Račevi milijon in pol, ambulanta pol milijona, elektrifikacija Žirovskega vrha en milijon ter graditev ceste 1,8 milijona.

Takšnem je načrt, toda ni ostalo samo pri načrtu. Marsikaj so že naredili požrtvovalni občani, ki se ne menijo za zavist, na obrekovanje nekaterih. Namreč, kakor povsod drugod, imajo tudi Žirovci v svoji sredi nekaj zlohotnežev, ki žele zagreniti občanom voljo do dela. Le-ti z omalovaževanjem govore o investicijskem pro-

gramu, češ kaj se boste bahali z uspehi, ko pa vse to »plačamo z davki«. To ni nikakršen uspeh novega gospodarskega sistema, zmagovalno grnijo. Prav nič jih ne mo-

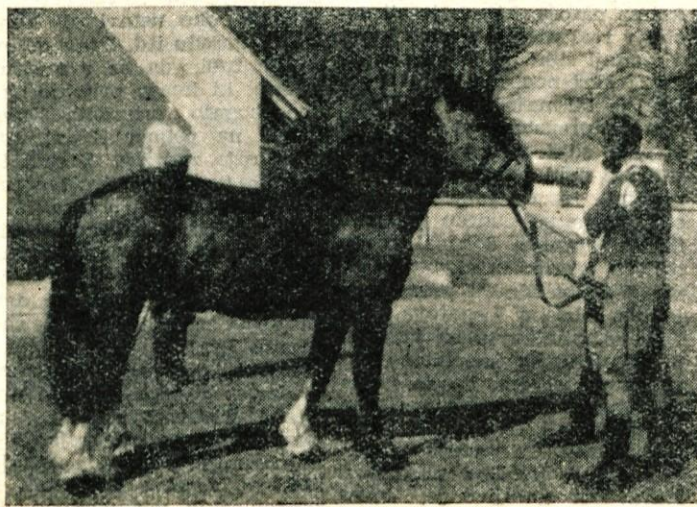
ŽIRI

ti precejšnja razlika med občinskimi davki in 11 milijoni, kolikor znaša investicijski program. Resnici na ljubo moramo dodati, da občani s pomilovanjem poslušajo to nemočno klevetanje, vendar jih moti, da imajo v svoji sredi take izgubljenice. — To samo mimo-

Kaj pa naši konji?

Planinski položaj gozdnih parcel nas postavlja pred dejstvo, da moramo imeti na gorenjski kmetiji konja v hlevu. Brez njega bi ne bilo mogoče prepeljati hlodovine do žage ali avtomobilskih cest, ne bi bilo mogoče izkoriščati naših

delovni kmetije iz planinskih vasi pod Triglavom in Karavankami tako zelo zanimajo za konjereje. V Zasipu je bila že pred leti ustanovljena plemenilna postaja za radovljiški okraj. Tu so plemenili najboljše noriki, ki jih je imela dr-

Žrebec »Ener-Nero«, last žrebčarne Pragersko

gozdov. To bi bila nekako prvenstvena naloga konja kot vprežne živali, druga pa je delo v poljedelstvu in kmetovanju nasploh. Gorenjske njive so večidel plitve ali neznačajne glede na globino rodnega sloja. Traktorsko oranje pride v poštev samo ponekod. Večino njiv v zgornjem gorenjskem kotu pa je treba obdelovati s konjem.

Nešteta dejstva torej narekujejo gorenjskemu kmetu, da se zanima za rejo dobrega in trdnega delovnega konja. Tako tudi je. Naš kmet je v konje zaljubljen, njemu so dobri konji v ponos in veselje. Konji mu je pozimi in poleti prijatelj pri delu. Še posebej ga cenijo in spoštuje pozimi, ko skupaj osvaja težko dostopne in nevarne terene naših planinskih gozdov.

Ni čudno torej, da se prav

žavna žrebčarna. Kmetje so v skupinah obiskovali državno žrebčarno in sodelovali pri izbiri žrebcev.

Zaradi težav pri organizaciji plemenilnih postaj so letos žrebci razporejeni pri privatnikih: Pri žrebčarju Rajku Pristavcu v Polju, p. Bohinjska Bistrica, je »Dagor«, 4 letni žrebec, lisjak, križanec. Pri Antonu Zupanu v Zasipu je norik »Bober«, pri Mihi Trčuju, prav tako v Zasipu, lipicanec »Dubovina«, pri Antonu Legatu v Lescah pa norik »Cezar«. Po novi uredbi bodo prešli žrebci v last žrebčarjev, če jih bodo vzdrževali in spuščili do ločeno dobo.

Po uredbi o prostem nakupu žitaric naj bi zadruga preskrbele žrebčarjem ovsu, tako da bodo žrebci v dobri plemenilni kondiciji!

T. M.

VOLITVE NE BODO ZGOLJ FORMALNOST

Do 1. junija bodo v radovljiškem okraju povsod imeli volitve vodstev osnovnih organizacij Socialistične zveze delovnega ljudstva. Po vseh vaseh in mestnih četrtih bodo imeli takrat množične sestanke, na katerih bodo govorili o delu Osvobodilne fronte in o tem, kako si zamišljajo prihodnje delo SZDL. Do 1. junija se bodo končale tudi občinske konference, ki bodo imele enak namen.

Pred kratkim je bilo posvetovanje okrajnega odbora SZDL, kateremu so prisostvovali tudi vsi občinski predsedniki iz radovljiškega okraja. Na posvetovanju so se dogovorili, kako bodo izvedli letošnje volitve.

Prvotno so nameravali imeti povsod množične sestanke, na

V radovljiškem okraju bodo na konferencah obravnavali celotno življenje v občinah

katerih bi »predelovali« sklepe in resolucije obeh kongresov SZDL, potem pa imeli volitve. V tem primeru bi bile volitve zgolj formalnost, ker bi že na predhodnih sestankih razpravljali o delu SZDL v občini, če ne bi hoteli, da bi bilo razpravljanje o kongresih navadno »predelovanje«, brez tesnejše zveze s stvarnostjo v domačem kraju. Zato so to misel opustili in se odločili, da bodo vse opravili na volilnih sestankih. Tako bodo prihodnje volitve vodstev SZDL res pravi delovni dogovor.

Sestanke nameravajo pripraviti tako, da bodo na njih pregledali in kritično ocenili ne samo delo Osvobodilne fronte v preteklem letu, temveč celotno politično, gospodarsko in kulturno, skratka celotno družbeno življenje v občini. Da bi to dosegli, bodo poročila sestavljali in še pred sestankom dobro premlili odbori na svojih sejah. V poročilih ne bodo samo manj važni organizacijski podatki. Obsegala bodo vsa važnejša družbena vprašanja, ki jih v zadnjem času posebno živ občutimo.

Najprej bodo govorili o lastnem delu — o tem, v koliko so vzpodbudili zanimanje ljudi za skupne probleme občine, za njeno postopno razvijanje v gospodarsko enoto — socialistično komunono. Poročali bodo o delu raznih družbenih organizacij in društev, zlasti ljudskoprosvetnih, do katerih je bilo v zadnjem času še vedno nekaj sektaškega nerazumevanja. Precej pozornosti bo treba na posvetovanjih posvetiti tudi telovadnim društvom »Partizan«, saj so ta društva v radovljiškem okraju tisto torišče, na katerem deluje več mladine kakor v samih mladinskih organizacijah.

Na sestanku SZDL bodo morali govoriti tudi o gospodarskih vprašanjih, če bodo hoteli,

da bodo ti sestanki res dobri. Na podeželju bodo kmetijske zadruge gotovo v središču pozornosti. Na volilnih sestankih bodo razpravljali, kako so zadruge skrbele za dvig proizvodnosti dela v kmetijstvu in za dvig kmetijstva sploh. Vprašali se bodo, ali so vse zadruge smotrno vložile dosežene dobičke od trgovanja z lesom.

V nekaterih krajih, kjer je to pereče, bodo v poročilih omenili tudi nezdrave odnose med kmetijskimi zadrugami in občinskimi ljudskimi odbori. Ponekod je namreč prišlo do nerazumljivega razcepa med obema zastopnikoma javnega življenja na vasi. V ljudskih odborih nimajo nobenega razumevanja do kmetijskih zadrug in se z njimi ne sporazumevajo, v zadrugah pa menijo, da edino oni nekaj veljajo. SZDL se bo morala temeljito pogovoriti, saj je skrajni čas, da že odpravimo take škodljive odnose.

Ni vprašanja, o katerem se ne bi smelo govoriti na sestankih SZDL. Zato bo prav, če bodo na njih razpravljali tudi o delu ljudske oblasti — občinskih ljudskih odborov, svetov in komisij. Ne bo odveč, ampak nasprotno zelo prav, če bodo sestanki kritično ocenili delo teh organov. Govoriti bi bilo seveda tudi o tem, koliko se je SZDL potrudila, da podpre in nadzira izvajanje predlogov, ki jih občani na zborih volivcev naložili kot nalogo svojim ljudskim odborom.

Vidimo, da letošnje volitve v odbore SZDL v radovljiškem okraju niso zamišljene le kot navadno glasovanje odbornikov. Gre za mnogo več. Gre za to, da se na sestankih resno in preudarno preiščeta ves sklop vprašanj, ki težijo naše družbeno življenje v občini. Če se bo razprava resno poglabila v vse to, potem ne bo težko najti pravih oblik dela v organizacijah Socialistične zveze.

Kako je kaj takega mogoče?

O gospodarskem kriminalu v KZ Žiri

Čez nekaj dni bo večje število Žirovcev polagalo račun pred ljudskim sodiščem, ker so v kmetijski zadrugi ali pa s pomočjo njenih funkcionarjev prizadejali znatno škodo našemu gospodarstvu. Odgovarjali bodo zaradi zlorabe uradnega položaja in uradnih pravic, nevestnega dela, podkupovanja, tatvine družbene in zasebne lastnine, nedovoljene trgovine, nevestnega gospodarstvenega poslovanja in uničevanja gozdov. Preveč jih je in preveliko je število nepoštenih dejanj, da bi lahko vse opisali. Omejili se bomo na nekaj glavnih krivcev.

Pavel Zupančič je bil dalj časa knjigovodja kmetijske zadruge. Zahotelo se mu je lastne hišice in udobnega življenja, pa se je odločil, da zlorabi položaj in začne prekupčevati z lesom. Z nakazili za les se je lotil donosne kupčije in na lahek način zaslužil 169.000 dinarjev. Najprej mu je zadruga prodala les na nakazilo po nižjih enotnih cenah, nato pa ga ji je prodal nazaj po višjih enotnih cenah. Z čistim dobičkom si je kupil — zopet pri zadrugi gradbeni material in začel zidati hišico. Toda ni bil »ozkosrčen«, še mnogim drugim je dovolil enako trgovanje, tako da so začele v Zireh rasti hišice kot gobe po dežju. No, sam se s tem ni zadovoljil. Skupno z Jožetom Koširjem, gozdnim manipulantom, si je dovolil celo krajjo zadržinskih desk in jih je v Brdih zamenjal za vino. Z izkupičkom za vino je kupil zopet les in ga drago prodal nazaj zadrugi: tako da je uvedel nov način »krožnega trgovanja«. Pri prevzemu in obračunu lesa je skupno s prevzemalci Koširjem, Pivkom in Šorljem mnoge stranke gmotno oškodoval, kajti utajil je tudi več kubičnih metrov pri enem samem lastniku. Vse to je bilo treba nekako prikriti in zato je bilo knjigovodstvo »vedno neurejeno in v zamudi«.

Vse te utaje lesa pa niso imele posledice, ki bi bila pov-

sem razumljiva: KZ bi morala imeti na skladišču več lesa, izkazovalo knjigovodstvo. Zato je zopet poskrbel knjigovodja. Zadruga je imela pri lesu namesto presežka primanjkljaj v višini 593.941 dinarjev. Skupni primanjkljaj v vseh poslovalnicah KZ pa je znašal 1.060.955 dinarjev. Razen tega so Zupančič, Košir in predsednik KZ Anton Pivk oškodovali državo za 1.579.907 dinarjev, ker so mnogim dovolili neupravičen zaslužek pri prekupčevanju z lesom, na način, ki smo ga že opisali. Dovolili so preprodajanje lesa celo taktim, ki nimajo lastnih gozdov; kupovali so les, za katerega so vedeli, da je posekan brez sečnega dovoljenja.

No, to ni bil edini način, kako so si mnogi zgradili hišice. Tudi gradbeni material so si preskrbeli po krivih poteh. Zupančič je kupoval od zadruge cement po nižjih cenah, prodajal pa po višjih. Celo v kupčijo s pokvarjenim cementom se je spustil.

Nič boljši ni bil Anton Pivk. Le-ta je z nerednim poslovanjem v precejšnji meri omogočil vsa ta početja, zraven pa tudi sam ni zaostajal. Posebno velike kupčije je napravil s trgovskim podjetjem »Jela« iz Splita. Menjaval je les za opeko in nakupoval za »Jelo« krompir brez pooblastila. Premnoge je oškodoval z utajitvijo lesa pri odkupu, prodajal zadržinski gradbeni material po cenah, ki so ustrezale njegovim simpatijam do kupca, z zaslužkom pa si gradil hišo. Tudi na brata ni pozabil: pomagal mu je, da je zaslužil po znanem postopku z nakazili za les.

O podjetnosti Jožeta Koširja, gozdnega manipulant in logarja, smo že govorili v zvezi s knjigovodjo. Njegovo početje moramo dopolniti z diktatorstvom, ki ga najbolj karakterizirajo njegove lastne besede: »V gozdu sem jaz gospodar!« Najhujše zlorabe si je dovolil pri odkupu lesa. Brez

zamal les in ga, seveda temu primerno, meril. Kmetijski zadrugi je prodajal tudi les na lažna imena. Bil je torej še bolj iznajdljiv kot prekupčevalci z nakazili. Kot logar je prijavljaval zaradi nedovoljene sečnje le siromašne ter zato zanj brezkoristne ljudi. Skupaj z Zupančičem je pomagal tudi Jožetu Gabrovšku, da si je ta lahko zgradil hišo. Ob priliki je Gabrovšek dobil od Zupančiča kar 1000 kg cementa, ker mu je odstopil nakazilo za les — torej zastoj.

Vsega tega se je moral Košir lotiti, če je hotel razkošno živeti, imeti v kleti vedno poln sodček vina in si zgraditi hišo. Ko pa je bilo to početje odkrito in Zupančič aretiran, se je lotil podkupovanja ljudi, ki jih je prej oškodoval, samo da bi molčali.

Tajnik občinskega ljudskega odbora Žiri Rado Kosmač je za vse to vedel in se kot predsednik KLO celo okoristil s priložnostjo. Tudi on je prekupčeval z lesom, dovoljeval zlorabljanje nakazila za les neštetim drugim ter s Koširjevo odobritvijo skušal napraviti dr. va v Pagonovem gozdu, ne da bi le-ta vedel.

»Trgovcev z nakaznicami« je več: Franc Pertot, Alojz Filipič, Pavel Eržen, Janez Kristan, Stanko Burjak itd., — toda za nas je to dovolj. Dovolj zato, ker je namen tega članka le v tem, da opozori našo javnost na to, kako muno je, da Socialistična zveza in v njej naše delovno ljudstvo prevzame kontrolo. Kako bi bilo v Zireh kaj takega mogoče, če bi Fronta posegala v gospodarske probleme. Mar res nihče tega ni videl? In drugo: med krivci je nekaj takih, ki si laste ime komunist, odnosno zlorablajo moralni in politični ugled naših komunistov. Mar smemo dovoliti, da si nekateri pokvarjenci nadevajo maske in kalijo ugled Zveze za komunistov!? — O tem naj tovariši v Zireh malo razmislijo!

Petrovičev „Vozel“ na jeseniškem odru

Jeseniško Mestno gledališče je letos še pred pričetkom redne sezone ponovilo tri lamskoletne predstave, znova pa naštudiral in uprizorilo 8 del. Skupno je imelo letos nič manj kot 82 predstav. Kot zadnjo premiero je postavilo na oder šaljivo tridejanko »Vozel«, delo Petra Petroviča iz Like. Vodstvo jeseniškega gledališča se je odločilo za to igro, da bi ustreglo svojim obiskovalcem, ki si žele tudi lahkih, vedrih odrskih stvaritev.

Petrovič, ki je napisal nad 50 šaljivih igric, prikazuje v »Vozlu« na zelo prisrčen način vaško življenje v Liki, ne spušča pa se v družbeno analizo.

Bojan Čebulj, režiser »Vozla«, je delo samovoljno opremil s pevskimi in glasbenimi vložki. Sestavil je ustrežajoči tekst, ki ob spremljavi vaške godbe šaljivo tridejanko zelo poživljuje. Tudi kot inscenator je imel Čebulj posrečeno roko, da ne govorimo o kostumih, ki so bili pristni in v skladu z okoljem, ki ga pisatelj slikal.

Igralske vloge so bile dobro zasedene in v glavnem tudi dobro zaigrane. Med moškimi je bil nedvomno najboljši mladi Marjan Stare, ki je Perišo v resnici mojstrsko kreiral. Medlejši je bil Markelj, ker se v vlogi Stevana ni dovolj poglabil, zato je tudi ni mogel doživljati. Mandič pa je predvsem proti koncu predstave pozabil na mejo, ki mu jih vloga Mitarja dovoljuje in je postajal skoraj čez mero komičen. Ženske so bile naravnost odlične: tako Marjanca Čebuljeva v vlogi Ranke, Silva Samsova v vlogi Bojke in Stanka Geršakova v vlogi Marte.

Tudi pevske vloške so vsi, zlasti pa ženske, prikupno odpeli. Zato je dosegel Petrovičev »Vozel« na jeseniškem odru prav lep uspeh.

Vsem jeseniškim igralcem, predvsem pa režiserju ter prof. Pinteriču in prof. Gračnerjevi, ki sta organizirala »vaško godbo«, gre polno priznanje.

Odločitev gledališke uprave za lažje odsko delo je bila vsekakor zelo modra. Ljudje si žele razvedrila; ker jim je gledališče ugodilo, je privabilo tudi tiste, ki se drugih predstav ne udeležujejo (zlasti sedaj ne, ko ne manjka ugodnosti za krasne izlete).

Jeseniško gledališče bo letošnjo sezono, ki je vsekakor ena

najbolj plodnih, zaključilo z Gledališkim tednom od 25. do 29. maja. V teh dneh bo ponovilo najboljše predstave letošnje sezone in z znižanim abonmajem omogočilo slehernemu obisk le-teh.

Na letošnje plodno delo so gledališki delavci upravičeno ponosni. Pogumno po tej poti naprej! Na tihem si želimo tudi, da bi v poletnih mesecih ne mirovali in, če je le mogoče, organizirali gostovanja po podeželju.

P. U.

„Celjski grofje“ v Naklem

Amaterski odri vse bolj posegajo po težjih delih. Tako je v letošnji sezoni »Svoboda« v Stražišču uprizorila »Pohujšanje v dolini Šentflorijanski« in »Dundo Maroje«, Gorenja vas je postavila na oder »Inšpektor na obisku«, »Svoboda« Primskovo »Rdeče rože«, prav tako tudi igralska družina v Predosljah, v Senčurju so pred kratkim zaigrali »Hasanaginico«, »Svoboda« v Trziču pa »Krog s kredo« itd. V vrsto teh naprednih igralskih družin spada brez dvoma tudi KUD Dobrava iz Nakla, ki je v tej sezoni naštudirala igro »Za stanovanje gre« in »Celjske grofje«.

Iz vsega tega je videti, da so mnogo manjši kraji že izven okvira lahkouprizorljivih iger z dvomljivo komičnostjo in solzavostjo. O družini iz Nakla moremo reči, da vsa zadnja leta gledališki program sistematično gradi in dviga.

»Celjske grofje« je režiral tovariš Jože Kožuh, ki je pripravljal za ta oder že vrsto iger. Odlikuje ga predvsem prizadevanje. Realistično je prikazal razvoj dogodkov in razmer, ki jih dramsko delo obravnava.

Igra je bila dinamična in je rasla od dejanja do dejanja. Le konec je bil medel. Ta slabost pa izvira tudi iz samega besedila, ker je zadnje dejanje šibko zgrajeno in pride na koncu v simboličen revolt proti fevdalcem. Tu moti Hermanov kes (Mrtva Veronika mi je odprla oči, mrtvi Pravdač mi je prinesel težko spoznanje. Zastonj sem moril. Vidiš, pater, takoj je! Moli za mojo dušo in pozabi, da vidiš ponosnega Hermana tako potrpežljivo...). Ta slabost se kaj slabo sklada s Hermanovo nasilnostjo značaja. Prav tako ni prepričljiv

kmet, ki priteče v zali narodni noši in zakliče: »Vrnite mi vesto! Prokleti grofje!« Ta simbolični in patetični konec je v popolnem nasprotju s težko dramatično rastjo prvih dejanj.

Režiser Kožuh je s pravilno zasedbo vlog ustvaril solidno osnovo za dober potek igre. Četudi je tu in tam stvar spodrsnila v besedi ali igri, jo je vedno rešil temperament in značaj igralcev.

Hermana je oblikoval delavec in predsednik občinskega ljudskega odbora Peter Poličar. Kljub nekaterim napakam je bila njegova igra prepričljiva, tako da smo slutili pravo podobo mogočnega Hermana. Degeneriranega Celjana Friderika je dobro karakteriziral tov. Andrej Okoren. Vendar v trenutkih, ko je šlo za usodo Veronike, ni izčrpal vseh psiholoških možnosti, ki jih vloga nudi. Razvrsteno kraljico Barbaro je dobro podala Dana Vidčeva. Ulrik Iva Kržajca je bil po maski in glasovno nekoliko premlad, sicer je pa zadovoljivo zaigral pokvarjenega milijenčka.

Štefka Tomazinova kot Veronika je bila sicer mila, v svojem uporu pa morda malo pregroba, kar je zmanjševalo sočutje z njeno usodo. Jošt je bil dober steber igre, tako v maski kot v igri in besedi. Kreiral ga je Martin Tiringar. Močan lik je bil tudi Piccolomini Vinka Vidca. Z govorom in z masko je prikazal tipičnega lizuma, spletkarja in uglajenega dvorjana, pravo nasprotje primitivne celjske družbe. Vse simpatije pa si je pridobil Pravdač Zdravka Korenčana. Tudi ostali igralci so se kar se da potrudili.

D. B.

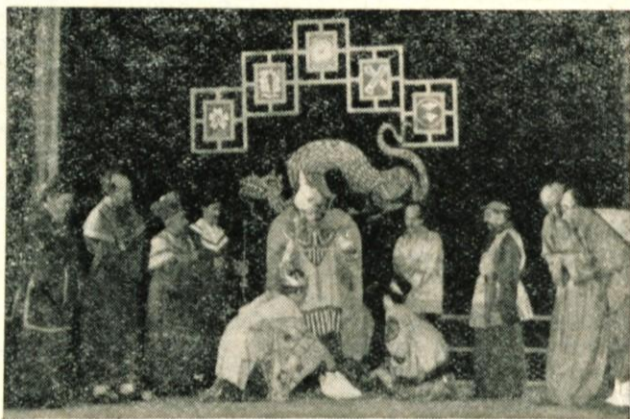
Klabundov „Krog s kredo“ v Trziču

Tržiška »Svoboda« nas je presenetila z nadvse uspešno predstavo te čudovite kitajske pravljice in nam dala z njo svojo najboljšo letošnjo dramsko uprizoritev. Le-ta pomeni

lična Čang Hajtang, skromna, nežna in čista, da je osvobodila vsa srca. Že besedilo samo, polno poezije, je njeno igro dvigalo nad povprečje. Vloga je do potankosti skrbno izde-

da je nekoliko pozabil na svoje, le na zaslužek preračunano bitje. Fao Slavka Primožiča je bil njegova doslej najboljša kreacija. Dovoljeval mu je nekoliko patosa, ki mu je bil do slej v realističnih igrah v kvar. V začetni sliki pa je bil nekoliko preskromen. Ma Karla Smoleta je bil najodličnejša krvavica te predstave. S krutostjo in prvi sliki nas je preplašil, v drugi sliki pa je prepričal o popolni izpremembi značaja, očiščenega po čudežu ljubezni. Smole je znova dokazal, da je odlični igralec in skrben režiser. Yu Pei, Maova prva žena, je bila Helena Legatova. Odlična v mimiki, glasu in hoji, je ustvarila lik popolnoma negativnega stvara, da so jo na mah vsi gledalci zasovražili in komaj čakali, da prejme zaslužen kazen. Ta mržnja je trajala še po končani predstavi. Naravnost ganljivo je, kako preprost gledalec reagira na zlobnost in zločin. Legatova pa je bila nekoliko predkritična v oblikovanju svojega lika. Manjkal ji je hinavski orientalski nasmeh, za katerim naj bi skrivala zvijačo. Cao Jožeta Močnika je bil zlasti dober v zadnjem dejanju, ko krivci obtožujejo drug drugega. Dobro je znal hliniti strastnega zaljubljenca, ki sliša priti do ugodnejšega življenja. Odlični je bil Ču-ču Edija Končine, ki je eden najboljših tržiških igralcev. Sodnik je bil prepričljiv, res poln negativnih lastnosti, lažnjiv in podkupljiv. — Tov. Pepca Ježeva je enako dobro podala svojo epizodno vlogo babice. Oba kulija sta bila odlična, čeprav šele prvič na deskah, ki pomenijo nov svet.

Igralska družina se je morala boriti s silnimi težavami. Vse vaje so bile zdaj tu zdaj tam, kjer je edina tržiška dvorana skoraj stalno zasedena s

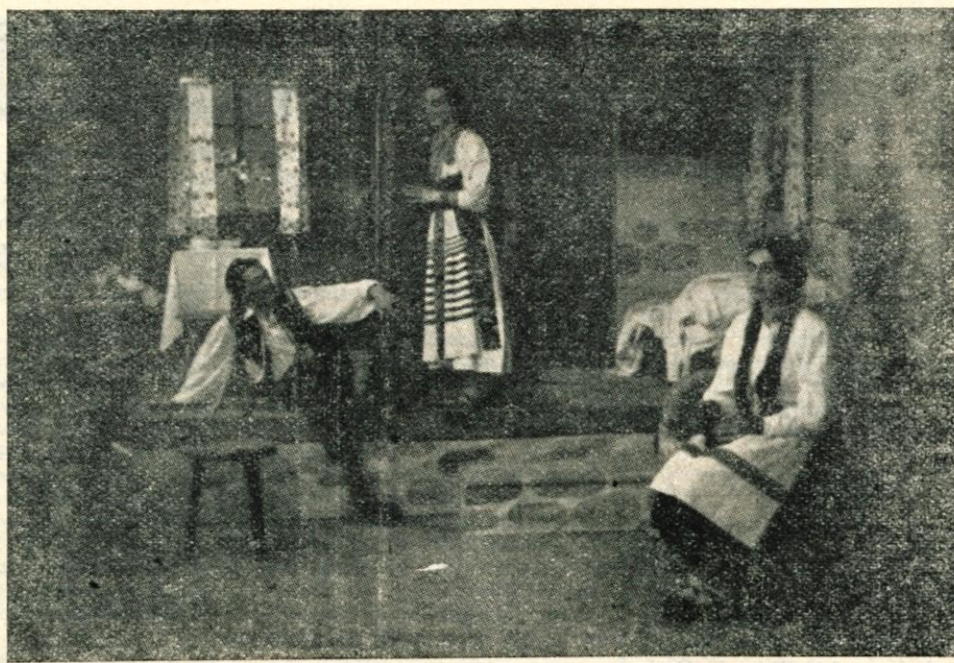

Prizor iz zadnjega dejanja »Kroga s kredo« v Trziču

obenem odločen korak naprej v režiji, igri in inscenaciji. Čeprav je tržiška »Svoboda« revna, je vendar scenografu Blažu Šternu uspelo s skromnimi sredstvi pričarati pred naše oči daljno pravljico deželo. Okrasni v obliki stiliziranih zmajev, kitajskih vaz, hišic, ki so se zdele brez teže, dalje dobra razsvetljava — vse to je predstavo odlično podprlo.

Režija tov. Karla Smoleta, po navodilih gledališkega igralca tov. Adolfa Anderleta, je bila odlična in nadvse skrbna. Tov. Smole je pogodil pravilno vzdušje in čisto poezijo, prepleteno z globoko filozofijo prastarih kitajskih del. Naši igralci so se dvignili iz realne vsakdanjosti in pred nami zaživeli v neki nadzemski zanesenosti, v pravljici, kjer vedno zmagata čistost srca in dobrot.

Bertka Fabjanova je bila od-

Prizor iz uprizoritve Petrovičevega »Vozla« v Mestnem gledališču na Jesenicah.

Gledališka družina iz Brnce na Koroškem je gostovala na Jesenicah

Minulo nedeljo je gostovala na Jesenicah skupina kulturnikov iz zamejstva, gledališka družina iz Brnce nad Beljakom. Naštudirala je Danila Bučarja spevoigro v treh dejanjih »študentje smo« in jo zaigrala prvič v jeseniškem Mestnem gledališču. Pri opereti sodelujeta orkester jeseniške glasbene šole in baletni zbor jeseniške gimnazije. Prav zato je bila premiera na Jesenicah. Četudi je bilo izredno lepo vreme, so Jeseničani gledališko dvorano napolnili in z zanimanjem sledili Koroščem. Igralci, sami kmečki fantje in dekleta iz Brnce, katerih večina je to pot prvič nastopila na odru, so imeli sprva malo trme, v drugem in tretjem dejanju pa so se v vloge vživeli in jih kar dovršeno igrali. Mehko govorenje in še bolj mehka pesem sta občinstvo kaj kmalu osvojila. Vsi igralci zaslužijo veliko priznanje, saj so študirali slovensko spevoigro v ne ravno rožnatih razmerah. 25 igralcev in igralke je hodilo po več ur daleč k vajah za to igro.

Predstavo zamejskih Slovencev si je vredno ogledati, saj vsi dobro igrajo in je skoraj težko ugotoviti, kdo je najboljši. Verjetno vodi profesor,

ki se je v vlogo nadvse vživel in kaže, da je že večkrat nastopal na deskah. Vendar drugi ne zaostajajo dosti za njim in gre vsem javno priznanje in čast.

Na jeseniškem odru je goste pozdravil tov. Zupan, predsednik Sveta za prosveto in kulturo LOMO Jesenice in jim izročil knjižna darila v skupni vrednosti 10.000 din. Za darila za pozdravne besede se je zahvalil zastopnik zamejskih Slovencev z zelo lepimi besedami. Dejal je, da so ponosni, ker lahko gostujejo v matični državi s slovensko opereto in da smo lahko prepričani, da nas državne meje ne bodo ločile za vedno, kajti prava meja Slovenije sega do tja, kjer se govori in poje slovenski. Jeseničani so zamejskim Slovincem za gostovanje zelo hvaležni in si žele, da bi spevoigro pono-

vili. Četudi je bila to pot dvarana polna, jih je še mnogo, ki si spevoigre niso mogli ogledati.

Čudimo pa se, da prva gledališka družina izza Karavank ni bila lepše sprejeta. Saj gostovajne Brnčanov s Koroškega ni bil le kulturen, temveč tudi političen dogodek, ki mu žal Jeseničani niso posvetili dovolj pozornosti. Razen skromnega pozdrava s strani predsednika Sveta za prosveto in kulturo, ni bilo ničesar. Pa še ta pozdrav je bil tako skromen, da so se zamejski Slovenci upravičeno spraševali, če na Jesenicah ni nobenega govornika...

Gledališka družina iz Brnce nad Beljakom ima predvidena še gostovanja v Celovcu, v Borovljah, Velikovcu in nato v Kopru, Trstu in Mariboru.

P. U.

Pridružite se!

Turistično društvo Vas poziva

Turistično društvo Kranj, ustanovljeno lani v januarju, se je pri svojem delu znašlo, vendar bi bili rezultati pomembnejši, če bi ne bil krog članstva tako ozek, kakor je. To organizacijsko napako bo poskušalo društvo v drugem letu svojege obstoja popraviti.

Kdor pozna naloge turističnega društva, se bo rad včlanil. Mar ne gre vsakemu za estetsko podobo Kranja? V lepem, čistem mestu je vsekakor prijetneje prebivati, kakor v zanemarjenem kraju, kjer se človeku oko ustavi ob kupih smeti, neredu itd. Prav gotovo pa je tudi, da se v urejenih mestih, ki imajo prijetno okolico, bogato prirodnih lepote, kakor na primer Kranj, tudi tujci raje zadržijo. Zaradi tega ima turistično društvo tudi velik gospodarski pomen.

Druga važna naloga turističnega društva je skrb za članstvo, ki naj hodi v prostem času na izlete v bližnje ali daljne turistične ali drugače znamenite kraje. Članstvo pa naj bi skrbelo predvsem za zgraditev in ureditev turističnih naprav, za razvoj turizma, za urejanje in vzdrževanje parkov, sprehajališč, za varstvo kulturnih in zgodovinskih znamenitosti ter sodelovalo pri sestavi urbanističnih in regulacijskih načrtov.

Kranj metropola Gorenjske bo za svoje prebivalce in za tujce vabljivost, če bo skrbno urejen. Zato vas vabi Turistično društvo Kranj, da se včlanite in pomagajte s predlogi in z nasveti pa tudi gmotno, da bo

kino predstavami. Edina in obenem glavna skušnjava na odru je bila zvečer pred predstavo, po končani kino predstavi ob 22. in je trajala do pol 2. ure zjutraj. Kostumi so bili izgotovljeni pri Ljudski prosveti v Ljubljani v rekordnem času, v enem tednu, za kar je dramska sekcija dolžna še posebno zahvalo njenemu vodji tov. Horvatu. Vsa zahvala tudi tovarišu Šteru, ki je tako krasno naslikal posamezne dele kulis in ustvaril res dostojna prizorišča.

J. Z.

Ivoje naloge čimuspješneje izvrševalo.

Letna članarina za posameznika je 60 din, članska izkaznica pa stane 20 din. Kolektivnemu članstvu, to je podjetjem, ustanovam, organizacijam in društvom, članarina še ni določena; plačujejo jo letno v višini, ki jo zmore sleherni član. Posamezniki prejmejo ob vstopu v društvo izkaznico, kolektivno članstvo pa na osnovi pristopne izjave potrdilo o članstvu. Člani turističnega društva imajo pri skupinskih prevozih (najmanj 5 oseb) na železnici popust in vse prednosti pri izletih, ki jih prireja društvo po Jugoslaviji ali v inozemstvo.

Sleherni Kranjčan, sleherni delovni kolektiv, ki se navdušuje za olepšavo in ureditev Kranja, se bo včlanil v Turistično društvo Kranj.

Sport

Gregorčič presenetil

Nedeljska nogometna tekma med domačim »Gregorčičem« in doslej vodečim nog. klubom v Zahodni slovenski ligi »Izolo« je jeseniške ljubitelje nogometa navdušila. Že v prvem polčasu je jeseniško moštvo na terenu prevladovalo; gostje se morajo zahvaliti samo svojemu odličnemu vratarju, da je ubranil dva strela, ki jih je občinstvo videlo že v mreži.

V drugem polčasu so na igrišču nekaj časa prevladovali gostje; jeseniški vratar Volarič, ki je bil med to tekmo v odlični formi, je rešil več nevarnih situacij. Pohvalo zaslužita tudi postrtovalni sprajc in Hafner, ki sta onemogočila marsikateri nasprotnikov prodor. Kmalu pa je premoč gostov popustila; borba se je odvijala na igralskem prostoru »Izole«. Mnogi hitri prodori jeseniških igralcev pa so se izjalovili, kljub preciznemu streljanju na nasprotnikova vrata; žoga je obticala v rokah vratarja. Kazalo je, da bo ostal rezultat 0:0, ko se je »Gregorčič« posrečilo z nenaadnim prodorom in lahkim strelom do seči odločilni rezultat 1:0, ki ga gostje niso mogli izenačiti.

KULTURNE NOVICE

Kranj

Na Prešernovem trgu v Kranju je arheološka ekipa pod vodstvom dr. Jožeta Kastelica izkopala doslej že blizu 90 staroslovanskih skeletov in bogato kolekcijo najrazličnejših okrasnih predmetov iz iste dobe. Razen tega je odkrila nove sledove Ilirov. O vseh teh najdbah in njih pomenu za Kranj, Gorenjsko in za vso Slovenjo bo predaval v sredo, 27. maja, ob 20. uri v zgornji dvorani Sindikalnega doma sam vodja arheološke skupine, dr. Jože Kastelic.

Žiri

V nedeljo so imeli v Žireh koncert. Na obisku je bila vojaška godba iz Loke in se Zirovcem predstavila z obsežnim programom. Čeravno vaščami niso imeli doslej v čisljih koncertov, so se to pot odzvali kar v zadovoljivem številu — in niso bili razočarani. Koncert je presegel pričakovanja. Zlasti so se navduševali za izvajanja ksilofonista Černigoja, ki ga je spremljala harmonika. Le-ta je moral na zahtevo publike izpopolniti svoj program z dvema dodatnima točkama.

V soboto bodo Zirovcani deležni ponovnega kulturnega užitka. Mladinska dramska sekcija SKUD »Oton Zupančič« bo uprizorila mladinsko spevoigro »Študentje smo« v režiji Silva Osenka.

Gorenja vas

V Gorenji vasi se mrzlično pripravljajo na proslavo stotletnice šole, ki bo združena s praznovanjem Meseca mladosti. Vsa Poljanska dolina jih bo obiskala in z nastopi pokazala sadove vztrajnega dela, ki bodo zlasti obilni na področju športnega udejstvovanja.

Kamnik

Občni zbor delavskega kulturno-prosvetnega društva »Solidarnost«, ki je bil sklican za to nedeljo dopoldne, se zaradi premajhne udeležbe članov ni mogel začeti. Vsak član je dobil pismeno vabilo osebno v roke. Bo drugič boljše?

»Solidarnost« je to nedeljo gostovala s Kreftovimi »Celjskimi grofji« v Grosuplju. Zanimanje za to prireditev je bilo tako veliko, da je mnogo ljudi moralo oditi domov, ker niso dobili v dvorani prostora.

Iz Karnika

Izletniški vlak odhaja zvečer iz Karnika samo s spodnje postaje. Potniki, ki niso bili o tem poučeni, so v nedeljo vlak zamudili, ker so čakali nanj na gornji postaji. Mar ne bi mogel tudi ta vlak voziti z gornje postaje, kot vsi drugi vlaki in kot vsa leta doslej?

Ce greš na Stari grad po daljši poti, boš takoj opazil, da ni niti ene klopice več. Z ob časa jim ni prizanesel. Potrebno bi bilo, da se vsaj nad kopaljščem postavijo nove klopi.

Iz Radovljice

Anketa o zdravstvenem stanju mladine pripravljajo radovljiško okrajno društvo učiteljev in društvo profesorjev skupno z okrajnim svetom za zdravstvo in socialno politiko, statističnim uradom in drugimi forumi. Namen ankete je, ugotoviti splošno zdravstveno in socialno stanje predšolske, šolske in pošolske mladine, da

bi na podlagi ugotovitev lahko podvzeli ukrepe za izboljšanje zdravstvenega stanja, učnih uspehov in obče kulturne ravni mladine. Anketa bo pričela šele v prihodnjem šolskem letu, ker je letos že pre malo časa za tako obsežno akcijo. Letos pa bodo storjene vse priprave, ki tudi terjajo precej časa in napora.

Z Visokega

V noči med 16. in 17. aprilom je Franc Gašperlin iz Predošelj ustrelil na Visokem Slavka Stružnika. O tem uboju krožijo med ljudmi najrazličnejše govorice, ki jih je v glavnem rodila fantazija. Resnica pa je takale:

Hčerka Franca Gašperlina je v svojem 19. letu začela voditi ljubezne s Slavkom Stružnikom. Stružnik je dekle resno jemal tudi ves čas, ko je služil vojaški rok in še kasneje. Plod te dolge ljubezni je bil nezakonski otrok, sin Slavko, ki je sedaj že tri leta star. Franca Gašperlina je to, da je hčerka nezakonska mati, vse-

skozi zelo bolelo. Na vse kripnje si je prizadeval, da bi se Slavko in njegova hči Valentina poročila. Poroka je bila skrajna predvidena, zato je Gašperlin svojemu bodočemu zetu izročil več predmetov manjše vrednosti, pripravljen pa je bil po poroki odstopiti mladem paru vse premoženje. Ko pa je postala Valentina mati, se je začel Stružnik izogibati Gašperlinovi hiši in puščati dekleta v nemar. Valentino in njegova očeta je to bolelo, ker sta sprevidela, da s poroko ne bo nič. Dve do tri leta sta poskušala Slavka pregovoriti, da bi se poročil, vendar brez uspeha. Končno se je Gašperlin v aprilu 1953 odločil, da bo s Stružnikom obračunal, na kar je pristala tudi njegova hči.

V noči med 16. in 17. aprilom sta se oba odpeljala s kolesi proti Stružnikovemu domu. Gašperlin je nosil s seboj vojaško pištolo. Kolesi sta pustila pri Stružnikovi žagi in si nato ogledala, če je v mlinu pri Stružniku luč. Ugotovila sta, da je Stružnik doma in da v mlinu

še delajo. Nekaj časa sta ostala pri žagi, nato pa se je oče približal mlinu, medtem ko je hčerka čakala pri prvih zapornicah. Dvorišče pred mlinom je razsvetlila električna luč. Iz mlina je prišel Slavko in začel na dvorišču nekaj mešati v posodi. Tedaj se je Gašperlin previdno približal, pomeril samokres in trikrat ustrelil... Slavko Stružnik se je takoj zgrudil, Gašperlin pa s svojo hčerko odhitel proti domu.

Za uboj Slavka Stružnika se bosta Franc Gašperlin in njegova hčerka Valentina zagovarjala pred sodiščem, ki jima bo vsekakor odmerilo pravično kazen. G.

Z Jesenic

Pretekli petek je bil na Javorniku prvi občni zbor osnovne organizacije SZDL na področju LOMO Jesenice. Zbor je bil dobro obiskan in zanimiv. Trajal je polne štiri ure. Ob tej priložnosti so člani SZDL obeh terenov na Javorniku izrazili željo, da se združijo v eno organizacijo. Tako bo na Javor-

niku samo en odbor SZDL, ki bo štel 13 članov. Razen o volitvah novega odbora, delegatov za občinsko in okrajno konferenco, so člani razpravljali o dosedanjem delu svoje organizacije, ki je bila ena najbolj-

OBJAVA

Poslovodjo in knjigovodjo sprejme v službo Kmetijska zadruga Koprivnik-Gorjuše. V pošte pridejo resne, samostojne moči.

Koprivnik leži v hribih, nekaj km od železniške postaje in pošte, na kar opozarjamo. Prvi pogoj je torej, da imajo interesi voljo do dela na vasi in veselje do hribov.

Plača po uredbi oz. kolektivni pogodbi. Ponudbe pošljite na Okrajno združeno zvezo Radovljica.

ših na področju Jesenic. Govoril je tudi delegat republiškega kongresa tov. Arh. Živahna je bila diskusija o družbenem upravljanju, otroških dodatkih itd. Prisotni so kritizirali tudi poslovanje Mestne mesarije, ki je kar čez noč po višala ceno mesu od 190 na 200 din.

Člani SZDL si želijo, da bi bili podobni sestanki večkrat, ker bi tako lažje zasledovali naš gospodarski razvoj.

S 1. junijem bo začela izhajati „LJUDSKA PRAVICA“ spet kot dnevnik, in sicer kot

slovenska izdaja „BORBE“

Ta novi dnevnik bo prinašal obilo zanimivih poučnih vesti, tako iz inozemstva, kjer ima „Borba“ številne dopisnike in sodelavce, prinašal pa bo tudi zanimive prispevke iz vseh delov države.

S tem, da bo „Ljudska pravica“ izhajala dnevno kot sestavni del „BORBE“ v slovenskem jeziku, bo objavljala najvažnejše članke in vesti iz tega našega centralnega glasila, približno polovico prostora pa bo zavzemalo gradivo iz življenja v Sloveniji.

Ni nam treba posebej poudarjati, da bo novi dnevnik imel stalne zanimive rubrike, kot so komentarji, dnevna kronika, pisma uredništvu, zanimivosti iz znanosti in tehnike, roman v nadaljevanjih, žensko in mladinsko stran in podobno.

Slovenska „BORBA“

bo izhajala dnevno v precejšnjem obsegu, in sicer na 8 do 16 straneh. Mesečna naročnina bo 250 din posamezna številka pa bo veljala 10 din.

Prepričani smo, da bo slovenska „Borba“ vsakogar zadovoljila, zato se takoj naročite nanjo. Postala vam bo najboljši prijatelj in vaši pomenila dragocen stik s svetom ter dajala vedno pravo podobo našega gospodarskega, političnega in kulturnega življenja.

Naročila naslavljajte na upravo „Ljudske pravice“ — slovenske izdaje „Borbe“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 2, poštni predal 42.

GASILSKI KOTIČEK

V Naklem pripravljajo veliko prireditev

Prostovoljno gasilsko društvo Naklo je bilo ustanovljeno leta 1910. Od tedanjih članov jih devet še vedno redno opravlja društvene dolžnosti. Društvo si je takoj po ustanovitvi nabavilo gasilsko brizgalno s potrebnim orodjem in delovnimi oblekami. Svoje prvo orodšče pa si je postavilo 1919. leta. Ker ročna brizgalna ni več ustrezala, si je nabavilo manjšo motorno brizgalno, ki jo je kasneje zamenjalo za močnejšo. Tudi orodšče je postalo pretesno, zato so nakljski gasilci odkupili staro Tišlerjevo bajto z vrtno in si postavili enonadstropni dom, ki je začel 1938. leta služiti svojem namenu.

Društvo ima sedaj 69 članov, 27 članic in 32 pionirjev. Članstvo se uspešno strokovno usposablja. Dokaz za to je dejstvo, da je društvo na sektorskem tekmovanju zasedlo prvo mesto. Tudi preventivna služba dobro deluje. Mlajši člani so že opravili gasilske izpite in se kulturno-prosvetno udeležujejo.

Letos si je društvo zadalo za glavno nalogo, zgraditi stolp za sušenje čevl. Delno bo prišlo do denarnih sredstev z veliko gasilsko prireditvijo 7. junija. Organizirali bodo trodelni napad, vaje s sekiricami, pevske točke, potem pa bo vesela s srečolovom (dobički bodo zelo bogati), nagradno strelja-

nje in še marsikaj zanimivega. Zato v nedeljo, 7. junija vsi na lep in zabaven izlet v Naklo, kjer vas bodo gasilci dobro postregli. Morda se vrnete domov z lepim dobitkom!

Objava 8/53

Vsem prost. gasilskim društvom okraja Kranj!

Oddelček za notranje zadeve pri OLO Kranj nas je obvestil, da vzlic določenemu roku (31. III. 1953) še do danes niso vložila prošnje za registracijo sledeča prostovoljna društva: Gradis IMM Škofja Loka, Hotavlje, Olševke, Stara Loka, »Standard«, Suha, Zminec, »Pleteni-na«.

Imenovana prostovoljna gasilska in industrijska društva naj nalogo izvršijo ali naj s potrdili izkažejo že izvršeno registracijo.

Srečke gasilske loterije: V svrhu dolgončnega obračunanja srečk z Gasilsko zvezo LRS, naj vsa društva neprekljeno do 26. maja poravnajo v naši pisarni svoje obveznosti glede srečk.

Pionirske vaje: Prostovoljna gasilska društva, ki vezbajo pionirske gasilske desetine in nimajo zato potrebnih brentač, jih lahko dvignejo pri nas. V. d. sekretar: Predsednik: Makso Tvrđy Viktor Blzjak

OBJAVE * SPOREDI * OGLASI

DEZURNA SLUŽBA

Dežurno zdravniško službo na območju mestne občine Jesenice ima od 22. do 29. maja dr. Evgen Vavken, Nova bolnica. — Obiski na dom naj se javijo najkasneje do 18. ure zvečer. Po tej uri bo zdravnik obiskoval le bolnike s težjimi poškodbami in močnimi krvavitvami.

GLEDALIŠČE

Prešernovo gledališče Kranj

Sobota, 23. maja ob 16. uri: Tennessee Williams, Tramvaj »Poželenje«, ob 20. uri: Tennessee Williams, Tramvaj »Poželenje«. Gostovanje v Celju v okviru Celjskega festivala ob otvoritvi novega Celjskega gledališča.

Nedelja, 23. maja — zaprto. Ponedeljek, 25. maja — zaprto.

Torek, 26. maja ob 16. uri: Tennessee Williams, Tramvaj »Poželenje«, red C in izven (petič).

Sreda, 27. maja ob 20. uri: Miroslav Krleža, »V agoniji«, red D in izven; Gostovanje me SNG iz Ljubljane.

Četrtek, 28. maja ob 16. uri: Tennessee Williams, Tramvaj »Poželenje«, red Intels.

Petek, 29. maja ob 20. uri: Miroslav Krleža, »V agoniji«, red B in izven. Gostovanje Drame SNG iz Ljubljane.

Sobota, 30. maja ob 20. uri: Tennessee Williams, Tramvaj »Poželenje«, izven in za podeželje.

Opozarjamo cenjene obiskovalce s podeželja, da bodo do nadaljnjega predstave zanje ob sobotah zvečer in sicer na splošno željo obiskovalcev, ker v pomladanskem času popoldanske predstave niso prikladne.

Mestno gledališče na Jesenicah

Sobota, 23. maja ob 20. uri: Petrovič, »Vozel«.

Nedelja, 24. maja ob 20. uri: Petrovič, »Vozel«.

Gledališki teden v počastitev predsednika republike maršala Tita.

Ponedeljek, 25. maja ob 20. uri: O'Neill, »Operacija«, otro. ritev.

Torek, 26. maja ob 20. uri: O'Neill, »Ana Christie«.

Sreda, 27. maja ob 20. uri: Tomažič, »Pohorska bajka«.

Četrtek, 28. maja ob 20. uri: Behrman, »Zgodba njenega življenja«.

Petek, 29. maja ob 20. uri: Ogrizović, »Hasanaginica«.

Razpisan je gledališki abonma za vse predstave v Gledališkem tednu. Cene abonmaja: din 100.—, 80.—, 60.—. V ceni je vračunan tudi bogat gledališki list. Vstopnice v predprodaji vsak dan od 10. do 12. ure.

KINO

Kino »Storžič«, Kranj: od 22. do 24. maja nemški film »Glas drugega«. Predstave v nedeljo ob 15. in 17. uri; predstava ob 19. uri odpade. Društvo slovenskih filmskih delavcev predvaja v soboto ob 20. uri in nedeljo ob 10. in 21. uri nemški

film »Tri žene ob Verdiju«. V nedeljo ob 8.30 franc. film »Pastoralna simfonija«. Od 25. do 31. maja mehiški film »En dan življenja«.

Kino Svoboda, Strazišče: od 22. do 24. maja franc. film »Pastoralna simfonija«. Predstave v petek ob 19. uri, v soboto ob 17. uri (predstava ob 19. uri odpade), v nedeljo ob 15., 17. in 19. uri. V soboto ob 21.10 uri »Tri žene ob Verdiju«. V nedeljo ob 10. in 21. uri »Glas drugega«.

Kino »Partizan«, Kranj: 22. in 23. maja »Glas drugega«, v nedeljo, 24. maja »Tri žene ob Verdiju«. Predstavi ob 20.30 uri. Od 25. do 31. maja mehiški film »En dan življenja«.

Mestni kino Kamnik: od 23. do 25. maja jugoslovanski film »Frosina«, od 26. do 31. maja ameriški film »Tarzan med lovci«.

Kino Domžale: do 24. maja ameriški film »Hiša na 92. cesti«, od 27. do 28. maja italijanski film »Sanjala sem o raj«, 29. maja avstrijski film »Nesmrtni valček«.

Kino »Plavž«, Jesenice: od 23. do 25. maja amer. film »Olovček Divjega zapada«. Predstave 23. in 25. ob 18. in 20. uri, 24. maja ob 16., 18. in 20. uri. V nedeljo dopoldne ob 10. uri matineja istega filma (vstopnina 10 din), od 26. do 28. maja ob 18. in 20. uri avstr. film »Priateljca«, 29. maja ob 18. in 20. uri amer. barvni film »Irena Forsyte«.

Kino Javornik - Kor. Bela: 22. maja ob 20. uri, 23. maja ob 18. in 20. uri in v nedeljo, 24. maja ob 16., 18. in 20. uri franc. film »Ljubimca iz Verone«, 29. maja ob 19. uri amer. film »Gospa Bovaryjeva«. V nedeljo dopoldne matineja istega filma (vstopnina 10 dinarjev).

Kino »Radio«, Jesenice: 23. maja ob 18. in 20. uri avstr. film »Imensee«, izven programa, 24. maja ob 16., 18. in 20. uri angleški film »Pekel je razprodan«, od 25. do 27. maja isti film ob 18. in 20. uri. V nedeljo dopoldne matineja istega filma (stopnina 10 din), 28. in 29. maja ob 18. in 20. uri jugoslovanski film »Jara gospoda«.

Letni kino »Svoboda«, Jesenice: 23. maja angleški film »Dom sovražstva«, 24. maja angl. film »Pekel je razprodan«. Predstavi ob 20.30; v slučaju dežja odpadeta. Od 25. do 29. maja predvaja iste filme kot kino »Radio«.

MALI OGLASI

Takoj oddam v najem parcelo. Ostalo po dogovoru. — Klemenčič Helena, Kranj, Tavčarjeva 7.

Stanovanjsko hišo v okolici Kamnika kupim. Prevzamem tudi preužitkarja. Franciška Sodnik, Stolnik 5, Stahovica pri Kamniku.

Otroški plašč sem našel na igrišču »Korotana«. Kolar, Gorenja Sava 30.

Velik travnik oddam v najem. Naslov v upravi lista.

Zobe z zlatima kronama, izgrubljene od gostilne Gaštej do kolodvorske restavracije v Kranju, izročiti v upravo lista proti visoki nagradi.

Šiviljo na dom iščem. Naslov v upravi lista.

Ročni voziček prodam. — Kranj, Kopaljska 4.

Prekljujem žaljivke, izrečene o Pavlini Bregarjevi. Adolf Pelcelj, Britof.

Podpisani izjavljam, da ne bom plačeval dolgov svoje žene Pavle Stare, rojene Senk. — Boris Stare, Primskovo.

OBJAVE

Moški pevski zbor DPD »Svoboda« v Strazišču priredi 23. maja ob 20. uri v domu »Svo-

bode« svoj prvi koncert partizanskih narodnih in umetnih pesmi v počastitev rojstnega dne maršala Tita.

Ljudski odbor mestne občine Kranj obvešča vse prebivalstvo na področju mesta in bližnje okolice, da so v teku geodetska dela za postavitev trigonometrične in nivelmanske mreže. Vse prebivalce, podjetja in ustanove prosimo, da geodetskih strokovnjakov pri njihovem delu ne ovirajo. Omenjena dela bodo trajala predvidoma 6 tednov.

SZDL — Kranj-center, sever in jug sklicujeta letno skupščino, ki bo v četrtek, 28. maja ob 19. uri 30 min. v zgornji dvorani Sindikalnega doma. Razpravljali bomo o opravljenem in bodočem delu, odločili o morebitni združitvi obeh terenov ter izvolili nov odbor. Vabimo vse članstvo.

Odbor.

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi dragega moža in očeta

Jožeta Hribljana

se iskreno zahvaljujemo vsem članom sindikata LO mestne občine Kranj, Zvezi borcev, godbi, nadalje vsem, ki so darovali vence in cvetje ter ga v tako lepem številu spremljali na zadnji poti. Posebno zahvalo izrekamo preds. LOMO tov. Vinku Hafnerju za demarno pomoč ter dr. Panetu za trud in požrtvovalnost med boleznijo. Žaljujoča žena z otroci

SLUŽBO DOBIJO

Več dobrih mizarjev takoj sprejmemo v službo. —

Ponudbe sprejema Lesno-industrijski obrat v Šk. Loka na Trati.

Verziranega knjigovodjo takoj sprejmemo. — Ponudbe poslati Lesnemu industrijskemu podjetju Kranj.

LESNO INDUSTRIJSKO PODJETJE KRANJ

Graditeljem zasebnih hišic

Interesenti za gradnjo individualnih hišic prihajajo na LOMO Kranj, da bi jim pomagal pri dobavi cementa in opeke. Ker je dobava tega materiala v zadnjem času kritična, obveščamo vse interese, da javijo svoje potrebe »KOMUNALI« Kranj zaradi event. skupne nabave.

Prijave bomo sprejemali v času od 22. do 27. maja t.l. v prostori tajništva za gospodarstvo in komunalne zadeve — gradbena inšpekcija — Titov trg 3, pritličje levo, dnevno od 9. do 12. ure.

Nekaj za naše žene

Vloga družine v predšolski vzgoji

V družini, prvem kolektivu, v katerem je otrok vključen, dobi novo bitje prvi kontakt z ljudmi. Tu se bude prva čustva, prve želje, se postavljajo prve zahteve in se začne razvijati duševno življenje. Ze v rani mladosti moramo otroku omogočiti, da si osvooi elementarne predstave o predmetih, pojavih, kar dosežemo najlaže, če ga napotimo k opazovanju predmetov in sprejemam na njih in okolih njih. Tako bomo otroku polagoma

razvijali sposobnost razumevanja, opazovanja in mišljenja. Starši morajo skrbeti za razvoj otrokovega govora, zato naj učijo deco pravilne izgovorjave glasov in besed. Kasneje naj jih postopoma naučijo sestavljati krajše stavke in jim pomagajo bogatiti besedni zaklad. Maličenjje besed, kar prenekateri starši morda celo iz ljubezni delajo, samo zadržuje razvoj normalnega govora. V družinskem kolektivu se začne tudi razvoj otrokovih moralnih kvalitiet. Nujno je torej, da je družinska atmosfera zdrava, polna radosti, odnos do troka pa nežen in pameten. Takšna sredina je porok za srečno detinstvo, hkrati pa daje prav taka sredina možnost za razvijanje ljubezenskih in prijateljskih čustev, za razvoj spoštovanja do starejših in za radovoljno življenje v kolektivno življenje. Ze v tej dobi, kakor v vsem vzgojnem delu, zgled staršev najbolj in najneposrednejše vpliva na otroka.

Nujno potrebno je, da že majhno dete vpeljemo v vsakanje domače delo in da mu damo določen posel, za katerega mora cutiti odgovornost. Tako bomo otroka navajali k vztrajnosti pri delu, mu budili občutek odgovornosti za delo in za delovni disciplino ter ljubezen do dela.

Estetski okus se začne razvijati že v najnežnejših letih, torej v predšolski dobi. Lepota barv, gibov in melodije nedvomno zelo pripomore k estetskemu doživljanju in razvijanju estetskega čuta. Lepo urrejen otroški kotiček z zbranimi igračkami, slikami, ter cvetjem bo mnogo doprinesel ne samo razvoju čustev, temveč tudi vzgoji v celoti.

Starši naj si prizadevajo, da bodo do svojih otrok nežni in polni topline, vendar ne sme manjkati razumne strogosti! Od svojih ljubljencev naj zahtevajo, da dane naloge, ki so sevega njihovi fizični in duševni razvityost primerne, tudi opravijo. Tako bodo ustvarili zdrav odnos med starši in otroki in potrebno disciplino, na kateri sloni vse družbeno življenje. Pri otrocih, ki jih nenehno obdaja ljubezen staršev, njihova pozornost in skrbnost, se bo kaj kmalu razvilo čustvo globoke ljubezni in zaupanja do staršev ter velika iskrenost do njih.

Vlaganje jajc v garantol

Najbolje in najdlje se ohranijo jajca, če jih vložimo v garantol. Najprej prekuhajmo vodo in, ko je ohlajena, vsujemo v 1 liter 10 gramov garantola. Pazimo, da bo segala tekočina približno 8 cm nad jajca.

Kozarec ali lončeno posodo zavežemo z neprepustljivim papirjem. V garantolu vložena jajca bodo sveža in okusna tudi čez eno leto.

vse četrti je stisnil za srece mrzel strah, saj je bil morilec na svobodi. Ni zapustil sledov in ni bilo prič.

Preiskali so vsa prenočišča, nočna zabavišča in bare. Razpisana je bila visoka nagrada. Vendar agenti niso ničesar odkrili, kar bi zadevo razjasnilo. Morilec očitno ni imel prijateljev in ni zahajal v družbo. Vsi, ki jih je imela policija pod kontrolo, so z lahkoto dokazali svoj alibi. Ker so se prebivalci vznemirjali in govorili o nesposobnosti policije, so bili njeni predstojniki vsak dan bolj nervozni in razburjeni. Peti dan po dogodku je napetost dosegla vrhunec.

Vsako leto so v tem mesecu prirejali čajanke za šolsko mladino. Nekega večera je bila tako gosta megla, da so se zdeli pešci na ulicah kot prikazni. Takrat je odšla od doma neka mlada učenka, lepo umita in počesana, v najlepši oblecki in novih čevljkah. Šla je na čajanko, kamor nikoli ni prišla. Ob pol sedmih je živa in zdrava zapustila domačo hišico. Nekdo jo je videl, ko je stopila na ulico. Skozi meglo so segle debele bele roke in jo pograbile.

Ob pol sedmih je pretrgal tišino oster žvižg. Spet se je zgodilo nekaj strašnega. Truplo male Daisy Johnson so našli ob vratih nekega skladišča v prečni ulici, nedaleč od njenega doma. Narednik je bil med prvimi, ki je pritekkel na mesto. Razposlal je svoje može na vse strani. Komaj je krotil razburjenost. Nahrulil je policaja, ki je bil tam v službi:

— Videl sem vas na koncu ulice, Barsan. Kaj ste tam počeli? Celih deset minut vas ni bilo nazaj.

Barson se je opravičeval. Gledal je za človekom, ki da se mu je zdel sumljiv. Toda narednik je zavpil ves besen:

— K vragu s sumljivimi tipi! Ni vaša dolžnost, da stikate za sumljivimi tipi. Išcite morilca! In vidite, morilec je prišel ravno tja, kjer bi bili morali biti vi, če bi svojo dolžnost v redu vršili. Kakšne bodo posledice?

Gorenjski pionir

Dragi Kosobrinček!

Dragi Kosobrin!

Pri nas je zelo lepo. Vsa pobočja in travniki zelenijo in ptički pojo.

Jaz sem imela sama lepega kanarčika. Tam okoli Novega leta se je znašel pred hišo. Mama ga je ujela vsega premraženega in lačnega. Prinesla ga je v hišo, kupila zamjatičnico, mu dala jesti in piti. Nisem še slišala tako prepevati ptička, kakor je znal naš lepi rumeni kanarček.

Marija Kralj iz Tržiča

Dragi pionirji!

Dragi pionirji!

Prepričan sem, da se prav vsi skrbno pripravljate na dostojno proslavitev rojstnega dneva maršala Tita. Saj je maršal Tito ljubljenec in oče nas vseh, mladina pa mu je še posebno pri srcu.

Zelo me milka, da bi sedel na konja in vas vse po vrsti obiskal, prav ko bi se pripravljali na proslavo. Pa kaj, star sem in onemogel in razen tega tudi konja nimam, tako da se mi želja res ne bo uresničila. Zelo pa bom vesel, če mi boste o proslavi kaj pisali!

Pionirji iz Kroke in Žirovnice so se mi že pohvalili. Pionirski odred Rudija Baloha iz Žirovnice in Breznice bo na čast maršalovemu rojstnemu dnevu razvil v nedeljo ob 15. uri popoldne odredno zastavo in sprejel nove pionirje. To bo veselje, kaj ne? Potem bo iz mladih grl zadonela pesem, kasneje pa zaigrala godba žirovnške »Svobode«. Celu gostijo jim bodo pripravili odrasli. Me ne pa so naprosili, če že ne pridem, naj vsaj vam sporočim, da jih tedaj obiščete. Za tiste, ki do Žirovnice nimajo daleč, vsekakor to ne bo težko.

V Kropi pa bo poskrbela za svečanost telovadno društvo »Partizan«. 24. maja ob 14. uri se bodo zbrali vsi pionirji iz Kroke, Kamne gorice, Srednje Dobreave, iz Podbine in od drugod in s trga sredi Kroke odkorakali h kopaljšišču, kjer bodo razvili pionirski prapor. Pišejo mi, da bo potem telovadni nastop in pester kulturni spored, za zaključek pa prasta zabava. Prepričani so, da bodo na prireditvi vsi prijatelji mladine. Nekoliko jih skrbi »aprilsko« vreme, vendar so sklenili, prestaviti prireditev na prihodnjo nedeljo, če bo tedaj deževalo.

Kar sem zvedel o praznovanju rojstnega dne maršala Tita, sem vam povedal. Zdjaj pa še vi kaj povejte!

Vaš Kosobrin

NAGRADNA KRIŽANKA

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11					12				
13					14				
15					16				
17					18				

Vodoravno: 1. muslimansko sveto pismo; 6. začimba; 11. (sklon); 3. uporabljati (brez zadnje črke); 4. vrsta jedi (obratno); 5. sestavni del risbe; 6. posebna igra; 7. vrsta embalaže; 8. znani hotel ob severnem Jadranu; 9. skupina ljudi; 10. teniški lopar.

Navpično: 1. rastlini podobna morskata žival, mrtva služi za okras; 2. obkroža morje; 3. uporabljati (brez zadnje črke); 4. vrsta jedi (obratno); 5. sestavni del risbe; 6. posebna igra; 7. vrsta embalaže; 8. znani hotel ob severnem Jadranu; 9. skupina ljudi; 10. teniški lopar.

Za pravilno rešitev razpisuje uredništvo 5 knjižnih nagrad. Rešitve poslati do 1. junija.

Nisem smel na izlet

Komaj sem čakal dneva, ko nam je učiteljica rekla: »Jutri gremo na izlet.« Vesel sem pritekkel domov. Mamici sem takoj povedal. Odgovorila mi je: »Prav, da greste. Samo ti ne boš nikamor šel.« Debelo sem jo pogledal in vprašal: »Zakaj pa ne?« Mamica mi je odgovorila: »Če ti ne veš, zakaj, bom pa povedala.«

Težko mi je to napisati. Če pa hočem biti odkritosrčen, moram.

Nekoliko dni prej je tovarniška učiteljica govorila z mamico. Pritožila se ji je, da sem se v šoli zelo poslabšal. Mamica je bila zelo huda name. Mišlil sem, da bom tepen, pa nisem bil. Takrat sem se začudil, zakaj me mamica ni natepla. Prišla je nedelja. Popoldne sta odšli mamica in sestrica na sprehod, jaz pa nisem smel z ajima. Mamica je rekla: »Ti ostaneš doma in da se mi učiš!« Ni mi bilo posebno hudo. Rad sem ostal doma, in se učil.

Ko bi moral na izlet, mi je mamica povedala, da sem kaznovan. Dejala je, da ne bom šel toliko časa, dokler se v šoli ne pobiljšam, ne na sprehode, ne na izlete. Tudi če bo medtem otroška predstava v kinu, ne bom smel tja. Spoznal sem, da sem dobil hudo kazen. Raje bi videl, da bi bil trkrat tepen, pa bi bilo sedaj že vse dobro. Tako pa še kmalu ne bo.

Tudi mamica ni z mano več taka, kot je bila poprej. Bilo mi je zelo težko. Rad bi jo prosil, pa si je nisem upal.

Vse do zadnje ure sem mislil, da mi bo le rekla: »Obleci se in pojdi!«

Mamica je ostala trdna. Ko je prišla osma ura zjutraj, sem bil še v postelji. Takrat sem na tihem zajokal. Ko sem vstal, sem šel po mleko. Potem sem mamici pomagal nositi vodo, ker je ravno prala. Kar mi je ostalo prostega časa, sem porabil za učenje.

Tako je minil moj težki in žalostni dan. Upam, da se bom v šoli kmalu pobiljšal.

Vili Grebenc, učenec 3. r. osn. šoli v Tržiču

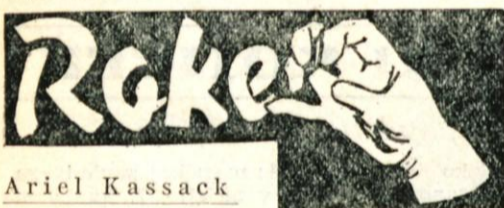
Najdaljša izvirna slovenska beseda

Na poziv našim bralcem, naj nam pošljejo najdaljšo izvirno slovensko besedo, ki je bil objavljen v prvomajski številki našega lista, smo dobili 54 odgovorov z nad 100 besedami. Beseda prestolonaslednik (in izpeljanke) se je ponovila 58 krat.

Najdaljšo besedo »starocerkvenoslovonskice« nam je postal tovariš Česen iz Škofje Loke. Je morda v slovensčini še kakšna daljša beseda?

Zelo duhovito sta nam odgovorila pionirja Franci in Marjetka Tišler iz Loma nad Tržičem. Trdita namreč, da je najdaljša beseda guma, ker se lahko raztegne.

Uredništvo je za najdaljšo besedo nagradilo tovariša Česena s 1500 dinarji, za najduhovitejši odgovor pa pionirja iz Loma s 500 dinarji.

Ariel Kassack

I. NADALJEVANJE

Tako so se pričeli tisti strašni umori, še strašnejši od običajnih, ker so bili vsi brez povoda. Vsakokrat je bila žrtev na samotni ulici, nikoli ni bilo prič. Vsi so bili zadržani, o zločinu pa ni bilo sledu.

Prvo novico o umoru delavca Anthonyja in njegove žene je javil policijski narednik, ki je nadziral tisti okoliš. Prikorakal je po Caspar Streetu in opazil, da so bila vrata hiše štey. 98 odprta. Vstopil je in pri brleči luči plinske svetilke opazil na tleh mrtveca, v kuhinji pa umorjeno ženo. Na njegov žvižg so pritekli policaji iz vseh strani, preiskali vso hišo in sosednje ulice, povpraševali pri vseh sosedih. Ničesar niso mogli dognati, kar bi le malce lahko osvetlilo zločin. Nihče ni ničesar videl, niti slišal. Da, nekdo je slišal Anthonyjevo odklepanje vrat. To se je ponavljalo vsak večer ob pol sedmih, tako točno, da bi po njem lahko naravnajo uro. Toda potem ni slišal ničesar več, dokler ga ni preplašil žvižg policijske piščalke. Nobenega tujca niso videli vstopiti. Na Anthonyjevem vratu ni bilo nobenih prstnih odtisov. Poklicali so njegovega nečaka, da bi ugotovil, ali kaj manjka v umorjenčevem stanovanju. Izjavil je, da stric ni imel nobenih dragocenosti, ki bi jih bilo vredno ukrasti in da ni ničesar izgubil. Piščalega denarja se morilec ni dotaknil, prav tako ni bilo sledu o kakih borbi. Umorjenec in njegova žena sta bila mirna človeka, nista imela sovražnikov. Policija je bila v kočljivem položaju, ker ni našla nikakega povoda za umor.

Novica je mesto vznemirila. Prebivalce

Novica se je razširila z bliskovito hitrostjo. V kratkem se je ob trupelcu zbrala množica nemih, bledih ljudi. Kmalu je bilo slišati krike groze in sovražstva. Potem je prispel ambulanci voz. Množica se je začela razhajati in narednik je lahko večkrat slišal opazko: »Prav pred nosom policije!«

Preiskava je ugotovila, da so šle nekaj sekund pred umorom mimo skladišča štiri osebe, toda nihče ni ničesar videl niti slišal, niti ni srečal deklice. Spet je bila policija

v zmagati. Ni našla sledov, niti ni mogla ugotoviti vzroka.

Tedaj sta se ljudi polastila groza in preplah. Nikjer niso govorili o drugem kot o tem strašnem umoru. Brž ko se je zmrachilo, so zapirali okna in skrbno zaklepali vrata. Otroci so morali ostajati doma. Zene so

v strahu čakale povratke svojih mož. Ves način življenja se je izpremenil. Ljudje so spoznali, da so vse postave le prazne besede na koščku papirja, da je policija močnejša le, dokler se je boje. Toda tu je en sam človek zgolj s svojimi rokami razdrl vse postave in izpostavil zasmehu in obsodbi vso policijo.

In medtem, ko se ljudje še niso znašli po prvih dveh udarcih, je že sledil tretji. Morilec, omamljen od učinka svojih strašnih rok, je tretjič udaril. Užival je nad svojim uspehom, kakor se opaja igralec na odru, ko zadoni iz dvorane največji aplavz.

V sredo zjutraj, dva dni po umoru male deklice, so julranji listi presenetili z novo, še strašnejšo vestjo.

V torek zvečer ob 9.32 je bil policaj Gregory v službi v ulici Beverling. Prav takrat je srečal svojega službenega tovariša Petersena in se z njim nekaj trenutkov pogovarjal na vogalu ulice Trodding Gate. Nekega časa je gledal za njim. Lahko bi prisegel, da je na ulici videl le šepavega čistolca čevljev, ki ga je dobro poznal. Čistolce je vstopil v svoj dom prav na nasprotni strani ulice, v katero je odšel Petersen. Petersen je imel navado (kakor vsi policaji tedaj), da se je pogosto oziral in skrbno pazil na vse strani. Ulica je bila prazna. Ob 9.33, ko je korakal spet nazaj po svoji ulici, je srečal narednika. Pozdravil ga je in mu javil, da ni nič novega, ter odšel dalje. Ker je bila ulica kratka, se je ob 9.34 spet vrátil. Ko je prispel na vogal ulice Trodding Gate, je zaslišal hripav krik svojega narednika.

— Gregory, ste tam? Hitro, hitro! Tu spet nekdo leži. Moj bog, saj to je Petersen! Zadržal! Hitro, zapiskajte!

To je bil že tretji podvig strašnega morileca. Sledil mi je še četrti in peti. In vsi so ostali nerazjasnjeni, v popolni temi, kakor prvi dan.

Kdo je morilec, sta vedela samo dva. Prvi je bil morilec sam, drugi pa nek mlad novinar.

(Dalje prihodnjič)